

Ontvangen position papers rondetafelgesprek Matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport 15 februari 2016 - 10.00 – 15.00 uur

(*1) Gezamenlijke position paper

(*1) Gezamenlijke position paper

Blok 1: Bonden 10.00 - 11.00 uur

1. **Gijs de Jong**, operationeel directeur KNVB(*)
2. **Rolf Thung**, voorzitter KNLTB
3. **Gerard Dielessen**, algemeen directeur NOC*NSF
4. **Marcel Wintels**, voorzitter KNWU

Blok 2: Experts 11.00 - 12.00 uur

1. **Marjan Olfers**, bijzonder hoogleraar sport en recht, VU
2. **Eric Konings**, sports betting integrity officer, Unibet
3. **Ben van Rompuy**, senior onderzoeker sport, competitie en media, Asser
4. **Gerke Berenschot**, jurist en onderzoeker, Transparency international on Sports
5. **Wouter Boshuis**, integrity officer KNVB (*)

Lunchpauze 12.00-12.45 uur

Blok 3: Onderzoeksjournalisten (12.45 - 13.45 uur)

1. **Tom Knipping & Iwan van Duren**, Voetbal International
2. **Willem Feenstra**, de Volkskrant (*1)
3. **Menno van Dongen**, de Volkskrant (*1)
4. **Guido van Gorp**, Bureau sport
5. **Thijs Zonneveld**, Algemeen Dagblad, oud-wielrenner

Blok 4: (Bestrijdende) instanties (13.45 - 15.00 uur)

1. **Digna van Boetzelaer**, Functioneel Parket, plv. hoofdofficier van Justitie
2. **Henk Kesler**, lid RvB en plv. voorzitter Nederlandse Kansspelautoriteit
3. **Walter de Beauvesier Watson**, Lotto/Toto

Schriftelijk bijdrage

1. **Justizministerium des Landes Nordrhein-Westfalen** (Duitsland)
2. **Etienne Marique**, voorzitter Kansspelcommissie (België)

Rondetafelgesprek "Matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport"

I - 1
II - 5

Stap vooruit in de strijd tegen matchfixing

Voetballiefhebbers moeten kunnen vertrouwen op wat ze op het veld zien. De integriteit van onze competities is ons hoogste goed. Daarom zet de KNVB zich actief in om het voetbal eerlijk en betrouwbaar te houden.

Geen enkele competitie is immuun voor manipulatie. De vele voorbeelden in Europa tonen aan dat sporters gevoelig kunnen zijn voor omkoping. Zeker als men in een kwetsbare positie verkeert door financiële of andere redenen. Recente gebeurtenissen zoals de manipulatiezaak rondom de ex-Willem II-speler Kargbo en de Duitse Bochum-zaak geven de urgentie aan om ook in ons land topprioriteit te verlenen aan de bestrijding van manipulatie in de sport.

De KNVB besteedt zelf veel aandacht aan de aanpak van matchfixing. Sinds 2009 hebben we vele maatregelen genomen om matchfixing tegen te gaan. Enkele voorbeelden hiervan zijn een meldplicht voor spelers en officials, een tiplijn, een gokverbod voor spelers en voorlichting aan scheidsrechters, staf en spelers. Maar we blijven een voetbalbond en hebben dus slechts beperkte mogelijkheden om matchfixing tegen te gaan. De uitdagingen die voor ons liggen, kunnen we niet alleen aan.

KNVB steunt aanpak matchfixing

De KNVB waardeert de initiatieven om de integriteit van het voetbal beschermen. We verwelkomen de voorstellen in de initiatiefnota van het lid Van Dekken (PvdA) over de aanpak van matchfixing in Nederland. Tevens steunen we de amendementen van VVD en PvdA gericht op het uitsluiten van risicovolle weddenschappen en meldingsplicht bij verdachte gokbewegingen voor kansspelaanbieders. Operators kunnen straks geen weddenschappen meer aanbieden op makkelijk te beïnvloedbare aspecten, zoals het halen van gele en rode kaarten. Deze maatregelen waarborgen eerlijke sportwedstrijden en verkleinen de voedingsbodem voor matchfixing.

Door het 'nationaal platform matchfixing' is de samenwerking de laatste jaren aanzienlijk verbeterd. Hierdoor zijn we beter in staat om tijdig signalen van matchfixing te herkennen. Zo meldde onlangs enkele spelers zich bij de KNVB die aangaven benaderd te zijn, bijvoorbeeld om in een bepaalde minuut een gele kaart te "pakken". De KNVB maakte hier direct melding van bij het Openbaar Ministerie. Het functioneel parket van het Openbaar Ministerie (OM) achterhaalde dat een televisie productiemaatschappij spelers benaderde met het verzoek of men bereid was om wedstrijden te manipuleren. Op basis van deze informatie heeft de KNVB adequaat kunnen reageren. Dit benadrukt het belang van een directe informatie-uitwisseling tussen de instanties en daarbij een structureel strategisch overleg over de aanpak van manipulatie in de sport.

Verbreed strategie bestrijding matchfixing

Sinds 2009 hebben we belangrijke stappen gezet, maar recent onderzoek geeft nieuwe inzichten. We moeten blijven investeren in de bestrijding van manipulatie in de sport. De KNVB bepleit daarom voor aanvullende maatregelen en stelt voor:

1. **Opsporingseenheid voor matchfixing**
 - a. De eenheid dient over bijzondere opsporingsbevoegdheden en voldoende handhavingsmiddelen te beschikken
2. **Strafrechtelijk kader matchfixing**
 - a. Onderzoek mogelijkheid tot strafbaarstelling matchfixing
3. **Europese samenwerking**
 - a. Informatie-uitwisseling tussen Europese opsporingsinstanties
 - b. Toezicht Europese gokmarkt

Onderstaand zetten wij een en ander meer in detail uiteen.

Opsporingseenheid matchfixing

De KNVB pleit voor het opzetten van een gespecialiseerde eenheid binnen de Kansspelautoriteit (KSA) ter bestrijding van fraude, witwassen en matchfixing in de sport. Een 'Fairplay eenheid' die zich specifiek bezighoudt met het verzamelen van en de analyse van complexe gegevens ter bestrijding van fraude en manipulatie in de sport. De eenheid dient over bijzondere opsporingsbevoegdheden en voldoende handhavingsmiddelen te beschikken. Ervaringen uit het buitenland laten zien dat het primair opsporingsinstanties zijn die matchfixing aan het licht brengen door gebruik te maken van bijzondere opsporingsbevoegdheden (telefoon-/ fiscale- en bankgegevens). Om matchfixing tijdig te herkennen en te voorkomen, is het van belang om kennis en inlichtingen van vergunninghouders en de sport te bundelen. Wanneer er daadwerkelijk een overtreding is geconstateerd, is het van belang dat strafbepalingen elkaar versterken. In het strafrecht is het Openbare Ministerie (OM) het aangewezen orgaan en bij een tuchtrechtelijke overtreding de sportbonden.

Strafrechtelijk kader matchfixing

De KNVB doet een oproep aan de politiek om de strafbaarstelling van matchfixing te onderzoeken. We achten het huidige strafrechtelijk instrumentarium in Nederland ontoereikend om matchfixing en wedstrijdvervalsing effectief te kunnen bestrijden. Het Nederlands strafrecht kent momenteel geen eenduidige strafrechtelijke bepaling op grond waarvan matchfixing in alle gevallen effectief kan worden opgespoord en ook kan worden bestreden. Zware en georganiseerde misdaad spelen bij manipulatie in de sport een grote rol. Daarnaast spelen er enorme financiële belangen en staat de geloofwaardigheid van de sport onder druk en daarmee het plezier van miljoenen Nederlanders op het spel. Dit vraagt om toegesneden wetgeving, waarmee direct, snel en effectief ten aanzien van iedere variant in matchfixing kan worden opgetreden. Die wetgeving ontbreekt momenteel in Nederland. De KNVB denkt dat de tijd rijp is voor specifieke strafrechtelijke bepalingen ter bestrijding van sportmanipulatie. Wij vragen aan wetgevingsexperts om de mogelijkheid tot een wetsvoorstel te verkennen en daarmee matchfixing in Nederland strafbaar te stellen.

Europese samenwerking

De KNVB pleit in het kader van het Nederlands Europees voorzitterschap 2016 voor een Europese aanpak van matchfixing gericht op informatie-uitwisseling en kennisdeling. De Europese lidstaten moeten op gestructureerde wijze meer (juridische) gegevens over matchfixers uitwisselen. En niet alleen na een veroordeling. Matchfixing in de sport houdt niet op bij de grens, daarom is een Europese aanpak essentieel. Deze vorm van internationaal georganiseerde misdaad denkt niet in geografische grenzen. De uitwisseling van gegevens op Europees niveau is een belangrijk instrument om verkregen kennis verder te kunnen verspreiden. Dit zou de aanpak en bestrijding van matchfixing kunnen bespoedigen. De toename van matchfixing zaken in andere Europese competities onderstrepen de noodzakelijkheid voor een intensievere samenwerking tussen de verschillende Europese lidstaten.

Toezicht Europese gokmarkt

De KNVB pleit voor een onafhankelijk en internationaal erkend controlesysteem ten aanzien van de monitoring van gokbewegingen en kansspelmarkt. Belangrijk is dat informatie over onregelmatigheden tot op het niveau van de inleg van de individuele gokker traceerbaar is en wordt gedeeld met opsporingsinstanties en de sport. Het zou goed zijn als er een onomstreden, onafhankelijk internationaal signaleringssysteem wordt ontwikkeld waarin wordt samengewerkt door:

- bestaande betting fraud detection systems zoals Sportradar, ESSA, ELMS;
- koepelorganisaties zoals UEFA en FIFA;
- sportorganisaties met een integriteitseenheid (voetbal, tennis);
- Interpol, Europol;
- nationale kansspelautoriteiten.

Voetbal waar je op kunt vertrouwen

Wedstrijden moeten niet beslist worden door criminelen, maar op het veld door de spelers. Het Nederlands voetbal werkt er hard aan om voetbal *integer* en *betrouwbaar* te houden. Vervolgstappen op het gebied van informatiedeling, opsporing en wetgeving zijn hierbij van wezenlijk belang. Alleen samen kunnen we ervoor zorgen dat het voetbal - waar jaarlijks 7,8 miljoen mensen in Nederland plezier aan beleven - betrouwbaar blijft.

Bijgevoegd ter informatie de infographic 'Matchfixing in Nederland. Wat doet de KNVB?'

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met:

David Pranger

Public Affairs

M. 06-12114888

E. david.pranger@knvb.nl

Koninklijke Nederlandse Voetbalbond

Woudenbergseweg 56-58, 3707 HX Zeist

Postbus 515, 3700 AM Zeist

KNVB.NL

DIT DOET DE KNVB

De aanpak van matchfixing heeft topprioriteit. De KNVB is voorloper bij de bestrijding van matchfixing.

Gespecialiseerd onderzoeksteam

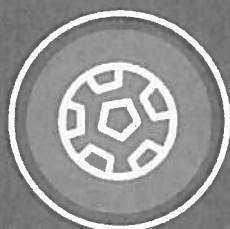
Meldplicht voor KNVB-leden

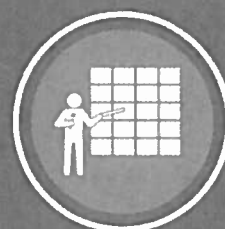
Tiplijn: 0800 – 847456

Thema integriteit als onderdeel van KNVB-opleidingen

Internationale samenwerkingsverbanden

Voorlichting aan scheidsrechters, spelers, trainers, clubs en bestuurders

Voedingsbodem voor matchfixing wegnemen

Gokverbod voor spelers

Gespreksnotitie KNLTB t.b.v. rondetafelgesprek Matchfixing (15 feb 2016)

Inleiding

Gokken op tennis heeft in het afgelopen decennium een vlucht genomen. Het ruime wedstrijdaanbod (+/- 1.500 proftoernooien wereldwijd, per jaar) en de grote diversiteit aan spelelementen waar op gegokt kan worden, hebben ertoe geleid dat tennis in het segment 'live betting' is uitgegroeid tot de grootste sport bij verschillende kansspelaanbieders.

Als neveneffect van deze ontwikkeling wordt de Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) in de afgelopen jaren in toenemende mate geconfronteerd met verdenkingen en signalen van gok-gerelateerde matchfixing in de tennissport. Deze signalen variëren van geruchten op social media, tot zeer concrete pogingen om (Nederlandse) spelers te beïnvloeden.

De KNLTB erkent dat matchfixing een ernstige bedreiging vormt voor de tennissport. Daarom behandelt de KNLTB ieder signaal van matchfixing serieus, in nauw overleg met opsporingsinstanties in binnen- en buitenland.

In deze gespreksnotitie staan wij stil bij de huidige situatie en lichten wij toe welke maatregelen moeten worden genomen om de integriteit van de tennissport en de veiligheid van onze spelers en officials te waarborgen.

Huidige situatie

In de afgelopen jaren zijn verschillende initiatieven ontplooid om matchfixing te bestrijden, zoals de oprichting van de Tennis Integrity Unit (TIU) door de ITF, het Strategisch Platform Matchfixing, het Signalenoverleg Sportfraude en de Stuurgroep Sport en Integriteit. De KNLTB is nauw betrokken bij het merendeel van deze initiatieven en participeert actief in verschillende overlegorganen.

Daarnaast is de KNLTB in 2015 gestart met het project 'Integriteit'. Binnen dit project zijn verschillende maatregelen getroffen om te voorkomen dat misdadingen plaatsvinden. De voorlichting aan spelers en officials is geïntensiveerd om bewustwording te creëren en de meldingsbereidheid bij misstanden te vergroten. Ook is in het kader van dit project een compliance officer aangesteld die alle signalen van matchfixing onderzoekt.

Deze initiatieven hebben echter tot op heden nog niet geleid tot een afname van het aantal signalen over matchfixing. Om matchfixing adequaat te bestrijden dient de onderlinge rolverdeling tussen de betrokken partijen veel verder te worden geconcretiseerd dan nu het geval is.

Gewenste situatie

Gebleken is dat sportfraude in het algemeen en matchfixing in het bijzonder zeer moeilijk te bewijzen is. Om matchfixing effectief te bestrijden, is verregaande samenwerking nodig tussen alle nationale en internationale stakeholders, waaronder sportbonden / koepels, kansspelaanbieders, de kansspelautoriteit, politie, justitie en onderzoeksinstanties.

Binnen de aandachtsgebieden preventie, detectie en correctie moeten evenredige inspanningen worden geleverd. Sportinstanties hebben primair een hoofdtaak aan preventie, terwijl correctie (gezien de vermoedelijke betrokkenheid van criminele organisaties) primair een kernprioriteit van politie en justitie moet zijn. Detectie is het deelgebied waar alle partijen een inspanningsverplichting hebben en waar de noodzaak tot samenwerking het grootst is.

Zowel op nationaal als op internationaal niveau moet de samenwerking en informatie-uitwisseling worden geïntensiveerd op basis van een transparante organisatie- en gezagsstructuur. Alleen door met elkaar in plaats van naast elkaar te werken kan de dreiging van matchfixing effectief worden bestreden.

Om de internationale samenwerking te verbeteren en de transparantie te vergroten zou Nederland als tijdelijk voorzitter van de Europese Unie een voortrekkersrol kunnen vervullen door dit thema te agenderen en een blauwdruk voor de gewenste organisatiestructuur te ontwerpen.

Conclusies en aanbevelingen

De KNLTB concludeert dat de huidige aanpak van matchfixing op verschillende vlakken ontoereikend is. Voor alle betrokken partijen geldt dat het noodzakelijk is om meer prioriteit te geven aan de bestrijding van matchfixing en daarvoor meer financiële middelen vrij te maken. Om maximaal rendement te halen uit deze investering dient de ketenaanpak zo concreet mogelijk te worden uitgewerkt. In de huidige situatie is er ons inziens nog te weinig samenhang tussen de verschillende initiatieven en ontbreekt het aan centrale coördinatie en regie met name binnen het aandachtsgebied detectie.

Te overwegen actiepunten per stakeholder:

KNLTB:

- Verdieping project Integriteit, intensiveren voorlichting (toptennissers / officials / technische staf);
- Ondertekenen gedragscodes door toptennissers (inmiddels gestart);

ITF:

- Onderzoek effectiviteit Tennis Integrity Unit (inmiddels gestart);
- Uitbreiden capaciteit Tennis Integrity Unit;
- Protocol samenwerking nationale bonden en opsporingsinstanties vereenvoudigen;
- Transparantie onderzoeksmethodes vergroten;

Openbaar Ministerie:

- Evaluatie huidige overlegstructuur (Strategisch Platform / Signalenoverleg)
- Vergroten capaciteit van eenheid sportfraude;
- Samenwerking met belastingdienst intensiveren;

Ministeries VWS / V&J:

- Belangen sport waarborgen in wetsvoorstel KoA;
- Matchfixing agenderen tijdens het Europees voorzitterschap van Nederland van de EU;
- Blauwdruk ontwerpen internationale organisatiestructuur;

Kansspelautoriteit

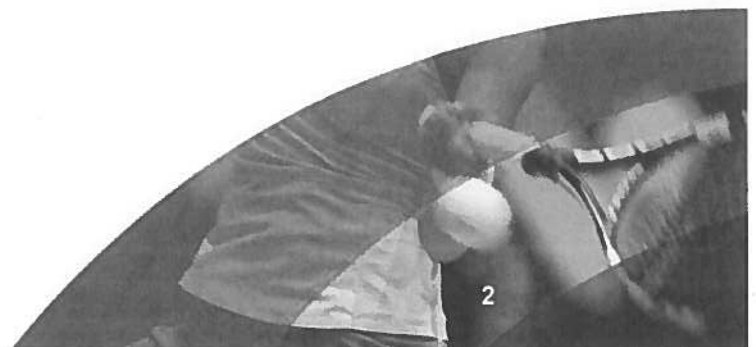
- Strengere handhaving t.a.v. illegale aanbieders

Alle instanties

- Samenwerking met kansspelaanbieders formaliseren, inclusief afspraken over transparantie in de volumes van gokmarkten, en een meldplicht bij verdachte transacties en andere signalen.

Tot slot

De KNLTB is dankbaar voor de gelegenheid om mee te praten en denken over de aanpak van matchfixing, fraude en corruptie in de sport. Wij hopen dat de bestrijding van matchfixing meer prioriteit krijgt bij alle partijen, en dat onze overwegingen bijdragen aan een structurele oplossing voor dit maatschappelijke en sportieve probleem.

Sport waarop je kunt vertrouwen

Input ter voorbereiding Rondetafelgesprek "Matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport" op maandag 15 februari 2016

NOC*NSF 9 februari, 2016

Integriteit van sport: waarom zo belangrijk?

Sport draagt bij aan een fysiek, mentaal, economisch en sociaal kerngezond Nederland met alle voordelen van dien, zoals sociale cohesie, gezondheid, tolerantie, een vitale samenleving en internationaal aanzien. Want sport is passie, sport is verbroedering, sport is gezond. Sport haalt het beste in mensen naar boven, zorgt voor vriendschap en voor respect.

Helaas kent sport ook een keerzijde. Matchfixing, kansspelverslaving en witwaspraktijken door middel van sportwedenschappen brengt de sport in diskrediet. In landen waar matchfixing zich op grote schaal heeft voorgedaan zijn de tribunes nu leeg, hebben sponsors zich teruggetrokken en is het vertrouwen in de sport weg. Matchfixing brengt ook criminele organisaties in de sport die een bedreiging vormen voor de veiligheid van sporters, trainers, coaches, scheidsrechters en bestuursleden. Er zijn schrijnende situaties – helaas ook in Nederland – van sporters die bedreigd werden vanwege gokdoeleinden.

Matchfixing is een ernstig probleem dat serieus aangepakt moet worden. Hierin moeten verschillende partijen (sport, kansspelaanbieders, overheid) verantwoordelijk nemen. Belangrijke onderwerpen waar we uw aandacht als Kamerleden voor vragen zijn;

- Een veilig en attractief aanbod van online sportwedenschappen. De lat in het huidige wetsvoorstel moet hoger om de integriteit van sport te beschermen.
- Handhaving, de KSA moet hard optreden tegen illegale aanbieders
- Delen van informatie tussen bevoegde autoriteiten, kansspelaanbieders en sportbonden. Maak het juridisch mogelijk en zorg voor coördinatie vanuit een Sport Betting Unit bij de KSA.

Matchfixing: hoe groot is de kans?

Over de aard en omvang van matchfixing in Nederland is het lastig uitspraken te doen aangezien onvoldoende zicht is op de daadwerkelijke praktijk. Er zijn diverse onderzoeken (zie bijlage 1) beschikbaar, maar tot op heden is er nog niemand in Nederland veroordeeld in het tucht- of reguliere recht, wel lopen er onderzoeken bij tennis en voetbal. In de ons omringende landen zijn er al wel concrete zaken geweest en het zou naïef zijn te veronderstellen dat het in Nederland niet plaats vindt of heeft gevonden.

NOC*NSF heeft sinds mei 2014 het Vertrouwenspunt Sport waar mensen terecht kunnen met vertrouwenskwesaties of meldingen t.a.v. ongewenst gedrag, doping en matchfixing. Hoewel het Vertrouwenspunt sport een toename ziet in het aantal meldingen, waarschijnlijk vooral nog doordat de bekendheid ervan groeit, waren er in 2015 geen meldingen over matchfixing. Ook bij andere beschikbare meldpunten wordt tot op heden weinig tot geen melding gemaakt van matchfixing. Het vergroten van de meldingsbereidheid is aan de orde geweest binnen het

Nationale Platform Matchfixing. Geconcludeerd is dat extra investeringen noodzakelijk zijn in de communicatie en voorlichting om de bekendheid van meldpunten ook in de directe omgeving van de sporter, zoals trainers, coaches en ouders te vergroten.

Bescherming van de integriteit van sport: wie speelt welke rol?

Iedereen (speler, sport, aanbieders en fans) is gebaat bij een eerlijk, betrouwbaar en controleerbaar kansspel aanbod. De sport kan dit niet alleen. Nationaal is het van belang dat het Openbaar Ministerie voldoende prioriteit en capaciteit heeft om meldingen over matchfixing goed te kunnen onderzoeken en dat de Kansspelautoriteit via handhaving illegale kansspel aanbieders aanpakt.

Samenwerking tussen onder andere het OM, de politie, de ministeries van Justitie en VWS, de Kansspel autoriteit, atletencommissies/ vakbonden, de sport en kansspel aanbieders is noodzakelijk om de integriteit van sport te beschermen. In lijn met de aanbevelingen van het rapport van Spapens en Olfers zijn in 2014 twee platforms opgericht waarin bovenstaande spelers de handen ineen slaan om matchfixing tegen te gaan. NOC*NSF, KNVB en KNLTB participeren allen in beide platforms. NOC*NSF heeft goede afspraken kunnen maken met het OM over het doorgeleiden van meldingen.

Tevens hebben diverse bonden, waaronder de KNVB en de KNLTB, matchfixing hoog op de agenda staan en voeren zij omvattende programma's uit om de risico's te beperken. NOC*NSF heeft afgelopen jaar in samenspraak met o.a. sportbonden, onafhankelijke experts en het Ministerie van VWS hard gewerkt aan een visie en aan een aanpak van het thema Sport en Integriteit, waarin wordt gestreefd naar de ontwikkeling van een compliance programma in de sport. In de bijlage 2 wordt een kort overzicht gegeven van maatregelen die binnen dit programma genomen worden om matchfixing te voorkomen en te bestrijden, binnen de lijnen:

- Preventie- en voorlichtingslijn sporters, officials, coaches
- Blauwdruk regelgeving voor tuchtrecht sportbonden aangaande matchfixing
- Inrichting en open stellen van Vertrouwenspunt Sport
- Onderzoek en waarheidsvinding

Wetsvoorstel Kansspelen op Afstand en integriteit van sport

NOC*NSF onderschrijft de noodzaak om snel tot goede regulering van online kansspelen te komen. Waar het de bescherming van de integriteit van sport betreft maakt NOC*NSF zich nog zorgen of de lat hoog genoeg gelegd wordt in het huidige conceptwetsvoorstel. NOC*NSF en sportbonden willen de lat hoger leggen door afspraken te maken over een 'veilig' en attractief aanbod van online sportweddenschappen. NOC*NSF is positief over de voorstellen van regeringspartijen VVD en PvdA om de aanpak van matchfixing prioriteit te laten zijn in de nieuwe wet die online kansspelen reguleert. Het reguleren van de markt is een belangrijke stap in het voorkómen van matchfixing en van belang voor het handhaven van het vertrouwen in de sport. Door extra spelregels kan invulling worden gegeven aan een verantwoord en aantrekkelijk aanbod van online sportweddenschappen en wordt tegelijkertijd het risico op matchfixing beperkt.

Om matchfixing tijdig te herkennen en te voorkomen, is het van belang om kennis en inlichtingen van vergunninghouders en de sportwereld bij de KSA te bundelen in een Sports Betting Intelligence Unit, zoals wordt voorgesteld in amendement van de VVD en PvdA. Het Verenigd Koninkrijk heeft hier reeds positieve ervaring mee. Het is van belang dat kansspel aanbieders een

meldplicht hebben om verdachte gokpatronen te melden bij deze nog te vormen Sport Betting Unit van de KSA. De KSA moet deze informatie kunnen delen met sportbonden. Als bekend is dat sporters, in strijd met de regels van de sport zelf, toch gokken op wedstrijden uit de eigen competitie is het van belang dat de Sports Betting Intelligence Unit hierover wordt geïnformeerd en dat de sportbonden waar nodig tuchtrechtelijke maatregelen treffen, zoals een tijdelijke schorsing of uitsluiting van competitie.

Om te voorkomen dat de integriteit van de sport onder druk komt te staan moeten risicovolle sportwedenschappen worden uitgesloten van het kansspelaanbod en in overleg met de sector op een zwarte lijst geplaatst worden. De voorstellen die de VVD en PvdA hiervoor doen in het amendement worden breed gesteund in de sport.

Wel de lusten, niet de lasten?

Het aanbieden van online sportwedenschappen brengt aanzienlijke kosten met zich mee voor de sport. De kosten van integriteits- en compliance programma's zijn ten onrechte niet meegenomen in de berekeningen van de administratieve lasten bij dit wetsvoorstel. KOA legt de volledige verantwoordelijkheid voor handhaven van de integriteit bij de sport zelf. Uiteraard draagt de sport zelf grote verantwoordelijkheid, maar NOC*NSF pleit ter waarborging van de integriteit van de sport voor een bijdrage vanuit de overheid en/of de kansspelaanbieders om de huidige aanpak te borgen en verder te ontwikkelen.

Op dit moment loopt Nederland goed in de pas met alle maatregelen die in de Europese conventie ter bestrijding van matchfixing zijn opgenomen. Echter, internationaal is de bestrijding van matchfixing volop in ontwikkeling en het is van groot belang dat Nederland hierop aangesloten blijft.

Europees voorzitterschap en integriteit

NOC*NSF is blij dat Minister Schippers de integriteit van sport centraal stelt tijdens het EU voorzitterschap van Nederland. Europese en internationale samenwerking is cruciaal waar het gaat om bestrijding van matchfixing. Matchfixing zal ook tijdens het voorzitterschap aan de orde komen. Wij hopen dat in de discussies aandacht zal zijn voor de volgende zaken:

- **Mogelijkheden tot informatie-uitwisseling:** Het is van belang dat op Europees en internationaal niveau informatie kan worden uitgewisseld ten einde matchfixing te kunnen bestrijden. De nieuwe Europese richtlijn voor dataprotection heeft ondanks verzoeken vanuit de sport helaas matchfixing niet opgenomen als onderwerp waarvan het in het algemeen belang is dat data kan worden uitgewisseld. Het gevolg is dat overheden dit allemaal op nationaal niveau moeten gaan regelen. Het zou goed zijn om hier aandacht voor te hebben tijdens het voorzitterschap, zodat alle landen hier spoedig mee aan de slag gaan.
- **Internationaal erkend controlesysteem:** Het is van belang dat er een onafhankelijk en internationaal erkend controlesysteem ten aanzien van de monitoring van verdachte gokbewegingen wordt gerealiseerd. Belangrijk daarbij is dat informatie over onregelmatigheden tot op het niveau van de inleg van de individuele gokker traceerbaar is. De nationale autoriteit (KSA) zouden hierbij een belangrijke rol kunnen spelen.

Bijlage 1 Matchfixing hoe groot is de kans?

- Matchfixing is, net als doping, een serieuze bedreiging voor de sport. Het druist in tegen het principe van sport: het willen winnen. Uit het onderzoek van de Sorbonne¹ blijkt dat zich wereldwijd jaarlijks tussen 300 en 700 gevallen van matchfixing voordoen. Dit zijn alleen de gevallen waar de fixers uiteindelijk gepakt zijn; het daadwerkelijke aantal ligt veel hoger.
- Onderzoek van Spapens en Olfers naar Matchfixing in Nederland laat zien dat ruim een kwart (27 procent) van de ondervraagde sporters denkt dat er sprake is geweest van matchfixing in zijn of haar directe omgeving. Acht procent van de ondervraagde sporters kent mensen die zijn benaderd en 4 procent zegt zelf te zijn benaderd voor matchfixing.

Bijlage 2 Maatregelen programma sport en integriteit gericht op voorkomen en bestrijden van matchfixing

Preventie- en voorlichtingslijn sporters, officials, coaches

- 9 voorlichtingsbijeenkomsten vanuit NOC*NSF waar ongeveer 200 talenten en topsporters (aanvullend op de voorlichtingsbijeenkomsten vanuit de KNVB). Nieuwe bijeenkomsten staan in de planning.
- E-learning over matchfixing

Blauwdruk regelgeving voor tuchtrecht sportbonden aangaande matchfixing

- Gokverbod op resultaat, verloop van eigen wedstrijd/ competitie
- Verbod onrechtmatig beïnvloeden uitslagen wedstrijden
- Verbod gebruiken/verspreiden vertrouwelijke informatie voor gokdoeleinden
- Meldplicht, bij ontvangst verzoeken tot onrechtmatig beïnvloeden uitslag wedstrijd

Inrichting en open stellen van Vertrouwenspunt Sport

- Punt waarbij mensen (eventueel anoniem) hun verhaal kunnen doen en misstanden in de sport, waaronder matchfixing, kunnen melden

Onderzoek- en waarheidsvinding

- Interpol en het IOC zijn gestart met trainingen aan medewerkers van sportbonden in het doen van feitenonderzoek bij matchfixing. Van 16 tot en met 18 september 2015 waren medewerkers van Badmintonbond Nederland, KNWU, KNVB, ISR, KNLTB en NOC*NSF op Papendal de eerste medewerkers van een nationale sportbond die een dergelijke training hebben gekregen.
- NOC*NSF en het ISR zetten momenteel een poule van aanklagers en onderzoekscommissie op die voor de gehele sportsector inzetbaar kan zijn om ernstige misdadingen in de sport op het terrein van seksuele intimidatie, doping en matchfixing onafhankelijk en professioneel te laten onderzoeken.

¹ University Paris 1 Panthéon-Sorbonne & International Centre for Sport Security, Fighting against the manipulation of sport competitions, 2014.

Aantal aandachtspunten:

- Vanwege het grote gevaar voor de sport, verdient de bestrijding van matchfixing hoge prioriteit. Dit geldt dus ook voor personen die op individuele basis wedstrijden manipuleren.
- Het amendement betreffende aanbodregulering van Van Wijngaarden en Van Dekken verdient steun.
- Een intelligence unit bij de Ksa is noodzakelijk, maar wanneer informatie niet gedeeld kan worden blijft het een tandeloze tijger. Delen van informatie is noodzakelijk voor een effectief preventie en handhavingssysteem.
- Europees voorzitterschap: Er dient veel aandacht te worden besteed aan het delen van informatie op internationaal niveau. De *"Study on the sharing of information"* kan hierbij als leidraad dienen.
- Signalen van betting detection systemen moeten van voldoende kwaliteit zijn om hier opvolging aan te kunnen en mogen geven. Onderzoek is noodzakelijk.
- De strafbepalingen dienen tegen het licht gehouden te worden, nu bij de afhandeling van zaken duidelijk wordt waar de knelpunten zitten.
- Controle en handhaving van de wet Kanspelen op Afstand, verdient veel aandacht.

Stand van zaken

1. Van Wijngaarden en Van Dekken hebben een amendement ingediend. Van Wijngaarden en Van Dekken bepleiten een lijst van wedstrijden waarop niet gegokt mag worden vanwege 'inherente kwetsbaarheden'. Denk aan wedstrijden op amateurniveau, negatieve spelelementen en eenvoudig te manipuleren spelmomenten. Het amendement geeft blijk van zorg voor de sport, dient het algemeen belang en haakt in op bestaande onderzoeken over de risico's. Gemakshalve verwijs ik naar mijn notitie bij de hoorzitting van 21 mei over de Wet Op de Kanspelen op Afstand en steun het amendement.

Nog even het kader

1. Matchfixing is, zoals ik keer op keer stel, de dood van de sport. Dat dit geen sprookje is, blijkt uit voorbeelden om ons heen. Lege stadions en sporters in de grip van de georganiseerde misdaad.
2. Hoewel match-fixing zo oud is als de sport zelf, is het risico op matchfixing toegenomen door (de toename in) het online aanbod.ⁱ Zonder gok-aanbod bestaat er simpelweg geen gok-gerelateerde matchfixing.
3. Online operators stellen hoge rendementen in het vooruitzicht. De Sorbonne-

Universiteit wijst bijvoorbeeld op een aanzienlijke toename in de zogenaamde pay-out ratio van online-aanbieders. Deze potentieel hoge rendementen bieden volgens Sorbonne -extra- prikkels om sportwedstrijden te manipuleren.ⁱⁱ

4. In 2012 organiseerde FIFPro (de internationale vakbond voor voetballers) een enquête in Oost-Europese landen.ⁱⁱⁱ 3000 spelers uit 15 landen vulden destijds de enquête in. Het resultaat van dit onderzoek was dat 12% van de spelers ooit was benaderd om een wedstrijd te fixen. 24% van de respondenten ging ervan uit dat matchfixing plaatsvond in de eigen competitie. Eind 2012 deed Zamante in België een soortgelijke studie.^{iv} In beide bovengenoemde studies was het niet duidelijk wat voor soort matchfixing het betrof, dus of het om gok-gerelateerde of niet-gok-gerelateerde matchfixing ging. In Nederland namen in 2013 totaal 732 sporters deel aan een online enquête.^v Daaruit bleek dat 27% van hen dacht matchfixing had plaatsgevonden in de eigen omgeving. 4% van de sporters stelde zelf te zijn benaderd. Dit betrof in de meeste gevallen, sport-gerelateerde matchfixing.
5. Hoewel verschillen bestaan tussen de gestelde vragen en methodologie blijkt dat geen enkel land immuun is voor matchfixing.^{vi} Er is nog een relatieve schaarste aan betrouwbare (empirische) studies, om goede uitspraken te kunnen doen over aard en omvang.
6. Vanwege het enorme gevaar voor de sport, moet de bestrijding van matchfixing hoge prioriteit krijgen. Of het nu gaat om een individu die een match manipuleert voor eigen gewin, of matchfixing waarbij sprake is van zware georganiseerde criminaliteit.

Signalen: Detection systemen

1. De omvang van iedere vorm van corruptie is lastig in te schatten, omdat anders dan bij doping, niet door een 'betrouwbare test' matchfixing is vast te stellen. Zowel omkoper als omgekochte hebben bovendien geen enkele prikkel om naar voren te komen.
2. In twee van de door u gestelde vragen gaat het over signalen. Het is belangrijk om aan te geven dat het uiteindelijk om de kwaliteit en betrouwbaarheid van de signalen gaat en, of er verder vervolg aan gegeven zal en maar ook kan worden.
3. Online aanbieders en bedrijven als Sportradar verwijzen in de regel naar een analyse van verdachte gokpatronen, als "bewijs" voor matchfixing. Het behoeft hier verder geen betoog dat een verdacht gokpatroon nog geen bewijs van matchfixing oplevert. Onderzoeken die conclusies trekken over matchfixing, zoals het rapport: "the odds of matchfixing" uit data met verdachte gokpatronen, gaan daarin dan ook te ver. We trekken ook geen conclusies over winkeldiefstal door het aantal rennende mensen uit winkels te tellen.
4. In Nederland, bijvoorbeeld, zijn tientallen verdachte voetbalwedstrijden bekend, maar

geen van deze wedstrijden zijn ook door de rechter of tuchtcommissie bewezen-matchfixing-zaken (Spapens, 2015). Een feit is dat veel bewijs bestaat uit telefoontaps, e-mails en ander door 'intelligence' verkregen materiaal. Zo is de Bochum-zaak gebaseerd op 'intelligence reports' van Europol en is "based on the analysis of 13,000 emails and other material, which identified links between matches and suspects and uncovered the nature of the organised crime network behind the illegal activities".^{vii}

5. Hoofd-onderzoeker in de Bochum case, Friedhelm Althans, vertelde in een pers-conferentie over detectiesystemen "had remained thus far without any measurable success." In dit artikel gaf een werknemer van UEFA aan "when someone bets a high amount on a match, an amount of money that is much higher than the average bet, then the system calls attention to the match as endangered." Het systeem was "essentially blind" in zaken waar "many, smaller bets are made at several different sports betting shops." De profs onder de manipulators omzeilen het systeem aldus Europol.^{viii} Paul Paul Rooij bekende in de rechtszaak (Bochum-Case) dat hij vier wedstrijden manipuleerde in de Duitse competitie en legde uit dat door kleine weddenschappen te verspreiden over tal van accounts, hij onder de radar van de detectiesystemen kon blijven.^{ix}
6. Belangrijk is om in het onderzoek bewezen tuchtrechtelijke en of strafrechtelijke zaken af te zetten tegen de dataset.
7. Ik pleitte in de notitie van 21 mei voor meer onderzoek naar de werking van detectiesystemen. De Europese Commissie laat op dit moment onderzoek doen naar: "*new integrated mechanisms for cooperation between public and private actors to identify sports betting risks.*" Binnen dit onderzoek wordt gekeken naar de werking van en effectiviteit van de systemen. Dit onderzoek is noodzakelijk om vervolgens na te kunnen gaan of en in hoeverre een dergelijk "signaal" opvolging verdient en mogelijk in de toekomst te komen tot goede standaarden voor een betrouwbaar systeem.

Kwetsbare wedstrijden

1. Case-studies tonen zonder meer de kwetsbaarheid aan van lagere divisies.^x Perumal, de bekende fixer die in 2011 in Finland werd veroordeeld richtte zijn aandacht vooral op vriendschappelijke wedstrijden.^{xi} "Recente voorbeelden van matchfixing tonen de gevoeligheid aan van de lagere divisies, zoals in Italië waar meer dan 50 mensen werden gearresteerd.^{xii} RTL 4 kwam vorig jaar met een rapportage over de kwetsbaarheid van de amateursport in Nederland.^{xiii} Een onderzoek in België betreft tenniswedstrijden op Challenger-level niveau.^{xiv} En zo zijn er tal van andere voorbeelden van lagere divisies.^{xv} Of zoals een Engelse rechter in een matchfixing-zaak aangaf: "on their modest wages was cheaper than approaching players from the higher leagues".^{xvi} Hill wijst op de kwetsbaarheid van de eerste rondes van de Champions league wedstrijden, "where

teams from smaller and poorer European countries play one another”.^{xvii}

Opmerking: Het Asser instituut geeft in het onderzoek “The Odds of Match Fixing. Facts & Figures on the Integrity Risk of Certain Sports Bets”, T.M.C. Asser Institute, 2015 (hierna: Asser-rapport)^{xviii} aan dat vooral de hoogste divisies worden getroffen. Deze conclusie is opmerkelijk omdat het Asser-onderzoek zich alleen richt op de hoogste divisies in het voetbal. Lagere divisies, vriendschappelijke wedstrijden en jeugdwedstrijden vallen buiten de scope van het onderzoek. Ook zijn andere sporten, zoals tennis, zijn niet onderzocht.

Live betting en side bets

1. Sorbonne stelt: “The risk of individual fraud is more significant than the risk of organized crime, especially since an individual can easily manipulate an action during a game”.^{xix} Daartegenover stelt Asser het argument dat in dat geval sprake is van minimale winst (omdat sprake is van weinig liquiditeit) en dat de focus moet liggen op de georganiseerde misdaad.
2. Door individuele fraude niet mee te nemen, ontstaat een verborgen categorie, die onder de detectieradar blijft, zie hiervoor onder detectiesystemen. Het fixen van eigen wedstrijden is echter net zo schadelijk voor de integriteit van de sport, als het fixen van wedstrijden waarbij de georganiseerde misdaad is betrokken.

Opmerking: De conclusies uit het Asser-rapport komt er op neer dat matchfixing vooral voorkomt in relatie tot het eindresultaat van de wedstrijd, dat voor het risico van “side bets” geen empirisch bewijs bestaat, dat dit ook geldt voor “live bets.” Deze conclusies zijn opmerkelijk en staan haaks op ander onderzoek. Asser onderbouwt de stellingname met het feit dat er minder geld omgaat in live weddenschappen en side bets. Dat is juist, de markt is minder liquide. Hieruit kan niet de conclusie worden getrokken dat dus geen risico voor side bets en live betting bestaat. Wat nu nog niet liquide is, kan in de toekomst, bijvoorbeeld door reclame, wel meer liquide worden. Bovendien zijn deze conclusies in tegenspraak met eerder onderzoek, bijvoorbeeld, Boniface et al. (2012) en wijzen bepaalde onderzoeken juist op bepaalde risico's (Sorbonne-ICSS, 2014, Spapens, Olfers, EY, 2013). Hoe eenvoudiger te manipuleren, hoe groter het risico. Daarnaast begint corruptie meestal klein en is het belangrijk corruptie in de kiem te smoren. Ook zijn argumenten van algemeen belang noemenswaardig, zoals de bescherming van minderjarigen (denk aan het wettelijke verbod te gokken op jeugdwedstrijden), of het creëren van een veilig sportklimaat (denk aan het verbod te gokken op gele- rode kaarten, ofwel negatieve spelmomenten). Dergelijke argumenten zijn mede van belang bij de overweging het gokaanbod te reguleren.

EU, voorzitterschap: delen van informatie, nog een wereld te winnen

1. Ik ondersteun het voorstel een intelligence unit bij de Ksa in te richten. Van belang is dat de informatie op een punt wordt verzameld, maar ook kan worden ontsloten voor de sport. Zo is het voor zowel de preventie (gokken sporters op eigen wedstrijden, zijn er probleem-gokkers onder sporters) van belang dat dergelijke informatie wordt verzameld en uiteindelijk met de sport kan worden gedeeld. Ook is het voor een tuchtrechtelijke behandeling van belang om over bepaalde informatie te beschikken. Vanzelfsprekend stuit dit op praktische en juridische problemen.
2. De *Study on the sharing of information* in opdracht van de Europese Commissie maakt de belemmeringen inzichtelijk en komt met aanbevelingen.^{xx}
3. Een van de aanbevelingen uit dit rapport is de nationale platformen op internationaal niveau met elkaar te verbinden.
4. Het gaat daarnaast ook om juridische belemmeringen op het gebied van data-protectie, privacy-regels. Het is belangrijk om in te zetten op een meer vrije deling van informatie als het gaat om de integriteit van de sport en “gokken” als gebied te definiëren waar vanwege het publiek belang informatie gedeeld moet kunnen worden. Om zorg te dragen voor voldoende waarborgen kan de intelligence unit hier een centrale rol spelen.
5. Het rapport verzoekt de “European Union could provide specific guidance and training in terms of information sharing – what can be shared under which circumstances - to actors that could come in possession of information on match fixing.”
6. Ik beveel aan om de aanbevelingen uit dit rapport aan de orde te stellen in Europees verband. Daarmee toont Nederland daadkracht en kan een voortrekkersrol vervullen.

Verder nog?

1. Naast meer aandacht voor het delen van informatie en internationale samenwerking, pleit ik voor onderzoek naar de strafbaarstelling, omdat inmiddels duidelijk wordt waar zich problemen voordoen.
2. Alles staat of valt met goede handhaving van de Wet op de Kansspelen.
3. De sport verdient een stevig fundament en kwalitatief goede standaarden om te voorkomen dat we verdrinken in een incoherent expansiebeleid, met desastreuze gevolgen voor de sport.

ⁱ Forest, D, McHale, I, McAuley, K. Say it ain't so: betting related malpractice in sport. *International Journal of Sport Finance*, 156-

ⁱⁱ Sorbonne-ICSS, *Protecting the Integrity of Sport Competition*. The last bet for modern sport. 2014, 14.

ⁱⁱⁱ Match-Fixing in International Sports. New York: Springer FIFPro. FIFPro Balckbook Easern Europe, 2012.

^{iv} Zamante, *Transfers, Money and the Social Aspect in Belgian Amateur Football*, 2012.

-
- v Spapens, Olfers, EY, Match-fixing in Nederland, de aard en reikwijdte van het probleem, de risico's en de aanpak, 2013.
http://www.tilburguniversity.edu/upload/fe00ba0b-5ac9-4632-b29b-5482213da8ce_MATCHFIXING%20RAPPORT.pdf
- vi Spapens, A.C. Geen Schijn van kans, *Orde van de dag*, Wolters-Kluwer, 2015.
- vii <https://www.europol.europa.eu/content/results-largest-football-match-fixing-investigation-europe>
- viii Der Spiegel, February 5, 2013.
- ix Volkskrant, April 22, 2015
- x Bonafice, P., Lacarriere, S., Verschuuren, P., Tuailon, A., Forrest, D., Icard, J-M., Meyer, J-P. en Wang Sports Betting and Corruption, How top reserve the integrity of sport, 2012
- xi Invisible Dog, Interview with the keelong King: Wilson Raj Perumal, wilson www.invisible-dog.com/interview_wilson_eng.html
- xii Guardian, 19 May 2015.
- xiii Kamervragen, 23 juni 2015, leden Dekken en Bruins Slot over het bericht in de media op 22 mei "Matchfixing aan de orde van de dag."
- xiv European Parliament states that lower divisions are a target. FD, 3 juni 2015.
- xv KEA, Matchfixing in sport, a mapping of criminal law provisions in EU 27, March 2012.
<http://www.nu.nl/voetbal/4051537/vijftig-arrestaties-matchfixing-in-lagere-divisies-italie.html>
<http://www.rtinieuws.nl/nieuws/binnenland/wijdverbreide-omkoping-amateurvoetbal> <http://www.humo.be/humo-archief/332202/de-grand-slam-van-de-maffia-de-georganiseerde-misdaad-manipuleert-tenniswedstrijden-vanuit-belgie>
<http://www.lawinsport.com/blog/interpol-integrity-in-sport/item/integrity-in-sport-update-former-president-of-lecce-football-club-sentenced-for-fixing> <http://www.telegraph.co.uk/sport/football/10914440/Businessmen-jailed-for-five-years-over-match-fixing-scandal.html?mobile=basic>
- xvi Guardian, 20 June 2014
- xvii Hill, D. *The Fix*, Mc Clelland&Stewart, 2008, 97
- xviii Rompuy van B., *The Odds of Matchfixing. Facts and Figures on the integrity risk of certain Sports Bets*, The Hague: T.M.C. Asser Institute, 2015.
- xix Sorbonne-ICSS, *Protecting the Integrity of Sport Competition*. The last bet for modern sport. 2014.
- xx http://ec.europa.eu/sport/news/2014/docs/oxford-vu-executive-summary_en.pdf

Rondetafelgesprek "Matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport"

Onderstaand treft u de inzending van Unibet International (hierna: Unibet) voor het Rondetafelgesprek 'Matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport', op maandag 15 februari 2016. Het document is opgedeeld in twee delen: eerst een inleiding vanuit algemeen perspectief, daarna antwoord op de gestelde vragen. Wanneer er over matchfixing wordt geschreven, wordt er gerefereerd aan wed-gerelateerde matchfixing.

Over Unibet

Unibet is een beursgenoteerde aanbieder van online kansspelen en digitaal entertainment. Unibet is opgericht in 1997, en anno 2016 bestaat het productportfolio van Unibet uit online sportweddenschappen, casino, poker, bingo en andere spellen. Unibet is sinds 2003 genoteerd aan de NASDAQ OMX-beurs in Stockholm. Inmiddels beschikt Unibet in 10 jurisdicties over een vergunning voor het aanbieden van online kansspelen. Unibet wordt meer dan twintig keer per jaar geauditeerd.

Unibet is lid van de European Gambling and Betting Association (EGBA) en de Remote Gambling Association (RGA) in het Verenigd Koninkrijk. Unibet wordt voorts geauditeerd door eCOGRA, op het naleven van de pan-Europese CEN-standaarden ten aanzien van consumentenbescherming en verantwoord spel. Unibet is mede-oprichter van de European Sports Security Association (ESSA), het integriteitsorgaan van de in Europa gereguleerde wedkantoren.

Unibet heeft in Nederland een samenwerkingsverband met de Coaches Betaald Voetbal (CBV), en werkt met hen samen in het beschermen van de integriteit in de voetbalsport. Daarnaast ondersteunt Unibet Group Fonds Gehandicaptensport, de organisatie die zich inspant voor participatie in sport van atleten met een fysieke of mentale handicap.

Matchfixing: bedreiging voor de hele samenleving

Unibet ziet matchfixing niet alleen als een bedreiging voor de sport, maar voor de samenleving als geheel. Miljarden mensen over de hele wereld genieten actief of passief van sport, en onvoorspelbaarheid is hierbij een onmisbare factor. Wanneer deze wordt weggenomen, zullen mensen interesse verliezen in dat wat hen zo dierbaar is.

Matchfixing vormt een van de grootste bedreigingen van de online wedkantoren. Bonafide wedkantoren leiden verlies wanneer criminelen de sport corrumperen. Dit leidt tot financieel verlies, zowel op korte als op lange termijn, omdat er vanwege crimineel handelen sprake is van voorkennis. Ook op de lange termijn is matchfixing een bedreiging, omdat dit het vertrouwen in een eerlijke sport aantast. Dit is funest voor wedkantoren als Unibet. Als mensen hun vertrouwen verliezen in een eerlijke sport, zij ook interesse verliezen in onze wedproducten. Derhalve is het voor in Europa vergunde online wedkantoren zoals Unibet een noodzaak matchfixing zo veel mogelijk te voorkomen.

Samenwerking is cruciaal

Matchfixing begint wanneer een atleet of een sportploeg moedwillig de uitkomst van zijn of haar sportevenement manipuleert om er financieel gewin uit te slaan. We kunnen echter niet van de sportwereld verwachten dat zij dit probleem zelfstandig tackelen. We moeten samenwerken.

Zoals ook de Raad van Europa stelt in zijn *Convention on the Manipulation of Sport Events*¹, is samenwerking cruciaal in de strijd tegen matchfixing. Artikel 12 schrijft het uitwisselen van informatie voor tussen relevante opsporingsinstanties, sportorganisaties, organisatoren van sportevenementen, wedkantoren en nationale platformen. Artikel 13 beschrijft hoe in iedere lidstaat een nationaal platform hierin een coördinerende rol dient te vervullen.

Dit orgaan heeft vijf taken: (i) het verzamelen van informatie bij relevante stakeholders, (ii) het coördineren van de strijd tegen match-fixing, (iii) het ontvangen, centraliseren en analyseren van wedpatronen en opvolging geven aan verdachte patronen, (iv) autoriteiten, sportgederaties en kansspelaanbieders op de hoogte brengen van mogelijke criminele feiten en (v) het samenwerken met alle relevante nationale en internationale autoriteiten.

In dit kader is in het Verenigd Koninkrijk de Sports Betting Intelligence Unit opgericht. Unibet heeft ervaring in tien verschillende jurisdicties in Europa, en voor ons is de SBIU een *best practice* van hoe de verschillende stakeholders kunnen samenwerken in een nationaal platform.

Onderscheid Europa en Azië

Het is van belang een strikt onderscheid te maken tussen de Europese en Aziatische wedmarkt. Er is een aantal verschillen tussen deze twee markten, dat maakt dat de Aziatische wedmarkt vele malen interessanter is voor criminelen dan de Europese.

1. In Europa vergunde online wedkantoren weten wie er op welk moment welke weddenschap plaatst, waar deze persoon woont en hoe autoriteiten hem kunnen opsporen. Deze volledige traceerbaarheid en transparantie staan haaks op het streven van criminelen in volledige anonimiteit te opereren. Dit is op de Aziatische wedmarkt wel mogelijk. Hier wordt veel gebruik gemaakt van tussenpersonen. De persoon die de weddenschap aanneemt weet hierdoor niet wie de persoon is die de weddenschap plaatst.
2. De liquiditeit op de Aziatische wedmarkt is vele malen groter dan die op de Europese wedmarkt. Hierdoor blijven grote inzetten eerder onopgemerkt, en kan de fixer in grotere anonimiteit opereren.

¹ Die gevonden kan worden op <http://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/215>

3. Het bedrijfsmodel van in Europa vergunde online wedkantoren verschilt fundamenteel van het bedrijfsmodel van Aziatische wedkantoren. Dit fundamentele verschil in bedrijfsmodel bepaalt ook het fundamentele verschil in het risico op matchfixing, dat aanmerkelijk groter is bij de Aziatische wedkantoren.

Kortom: het grootste risico op fixing ligt op de Aziatische wedmarkt. Regulering van online wedden in Nederland is eerder een stap vooruit in de strijd tegen matchfixing dan een stap terug. Het leidt tot transparantie, traceerbaarheid en opvolging, en dit schrikt de crimineel af. Het is om die reden dat Paul R., de Nederlander die verdacht wordt van het fixen van voetbalwedstrijden, in een interview met *De Volkskrant* stelde: "een beetje matchfixer doet geen zaken met Europese bookmakers"².

Verantwoordelijkheid van de online kansspelaanbieder

Binnen het stakeholder-landschap dat is gedefinieerd in de Conventie van de Raad van Europa hebben de online wedkantoren een eigen, specifieke verantwoordelijkheid. Unibet onderscheidt hierbij twee manieren waarop zij kan bijdragen aan de strijd tegen matchfixing: door het rapporteren en opvolgen van verdachte wedpatronen, en door voorlichting en preventie.

Unibet tracht met partners waarmee we commerciële overeenkomsten sluiten, ook een integriteitsconvenant op te stellen. Zo werkt met Unibet momenteel samen met de KNWU aan een voorlichtingscampagne voor alle bij de KNWU aangesloten wielrenprofessionals. Daarnaast is er een overeenkomst gesloten dat Unibet verplicht de KNWU te informeren in het geval van verdachte wedpatronen op evenementen die betrekking hebben op Nederlandse wielrenners of wielrenevenementen.

I. Detectie en rapportage van verdachte wedpatronen

a. Hoe detecteren wij verdachte wedpatronen?

Unibet monitort alle inkomende weddenschappen, als onderdeel van ons voortdurende financiële risicomanagement. In dit monitoringsproces maken wij onderscheid tussen afwijkende en verdachte wedpatronen.

Voorbeelden van afwijkende wedpatronen:

- Klanten die aanzienlijk meer inzetten dan normaal;
- Een plotselinge, onverwachte activiteit op de markt;
- Inzetten die qua grootte niet bij de markt passen;
- Veranderingen in prijs leiden niet tot een verandering in wedpatronen.

Afwijkende wedpatronen staan niet gelijk aan verdachte wedpatronen, en kunnen door een aantal factoren veroorzaakt worden. Afwijkende patronen kunnen namelijk ook door een

² *De Volkskrant*, 23 april 2015

aantal legitiem verklaarbare factoren veroorzaakt worden. Wat afwijkende patronen voor ons *verdacht* maakt:

- Wanneer de bovenstaande factoren opgeld doen;
- Wanneer er geen logische verklaring is voor deze afwijkende marktactiviteit;
- Wanneer er geen nieuwe informatie beschikbaar is in het publieke domein;
- Wanneer activiteit zich centreert op een enkele uitkomst;
- Wanneer de marktprijs ernstig verschilt van onze inschatting van wat die marktprijs zou moeten zijn.

Concreet voorbeeld:

- Afwijkend, maar legitiem wedpatroon: team A speelt tegen team B. We zien, anders dan we verwacht hadden, erg hoge inzetten op team A. We verlagen de noteringen op team A, maar grote inzetten blijven komen. Uiteindelijk blijkt dat team B een aantal spelers mist, en dat dit stukje informatie de markt pas later bereikt.
- Verdacht wedpatroon: team A speelt tegen team B. We zien, anders dan we verwacht hadden, erg hoge inzetten op team A. We verlagen de noteringen op team A, maar grote inzetten blijven komen. Er is geen logische verklaring te vinden voor deze inzetten.

b. Hoe rapporteren wij verdachte wedpatronen?

Unibet opereert op basis van het idee: 'If we see something, we say something'. Er is geen scenario denkbaar waarbinnen Unibet wel weet heeft van verdachte wedpatronen, maar hier geen opvolging aan geeft. We volgen bij het rapporteren van verdachte wedpatronen drie actielijnen.

1. We rapporteren als eerste direct aan de relevante toezichthouder. Welke dit is hangt af van de jurisdictie waarbinnen de klant opereert.
2. We rapporteren, indien mogelijk, aan de betreffende sportbond. Hiervoor heeft Unibet een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Tennis Integrity Unit van de International Tennis Federation, de KNWU, en England Hockey.
3. We rapporteren ook aan ESSA³, het integriteitsorgaan van de in Europa vergunde wedkantoren. ESSA kan dan onderzoek doen onder haar 18 overige leden. Als ESSA voldoende bewijs vindt voor verdenking, dan rapporteert zij ook direct aan toezichthouders en sportfederaties, zoals het IOC en FIFA.

II. Preventie en educatie

Naast het rapporteren van verdachte wedpatronen ziet Unibet het ook als haar verantwoordelijkheid om aan preventie en educatie te doen. Hiervoor heeft Unibet verschillende initiatieven ontwikkeld.

³ Voor meer informatie over ESSA, zie: <http://www.eu-ssa.org/>

Zo heeft Unibet, via ESSA, bijgedragen aan de voorlichtingscampagne 'PROtect Integrity' van EU Athletes, een koepel van spelersvakbonden met meer dan 25 duizend aangesloten atleten. Deze voorlichtingscampagne is mede-gefinancierd door de Europese Commissie, en heeft een gedragscode voor atleten als kernpunt⁴.

Unibet heeft ook in Denemarken bijgedragen aan een voorlichtingscampagne. Deze campagne, genaamd '#StopMatchfixingDK'⁵, is een initiatief van het Ministerie van Cultuur, in samenwerking met het Nationale Olympische Committee (DIF), de Deense voetbalbond (DBU), Danske Spil, de Deense branche-organisatie (DOGA), Nordicbet, Betsafe, Unibet en Betfair.

In Nederland is Unibet partner van de Coaches Betaald Voetbal, de vakvereniging voor Nederlandse trainers en coaches in het betaalde voetbal. Momenteel werken we met hen ook aan een voorlichtingscampagne, die hun leden moet helpen om te gaan met het thema integriteit in sport.

Vragen:

1. Welke signalen van matchfixing, fraude en corruptie zijn er binnen uw werkgebied bekend?

Als beursgenoteerde aanbieder van online weddenschappen, met bijna twintig jaar ervaring in deze materie, weten we dat geen sport immuun is voor de dreiging van match-fixing. Eerder stelden we al verdachte wedpatronen te rapporteren langs drie lijnen: via de toezichthouder, via sportbonden, en via ESSA. Ter indicatie: ESSA heeft in de eerste drie kwartalen van 2015 195 meldingen van afwijkende wedpatronen onderzocht. Hiervan zijn er 65 verdacht bevonden, en gerapporteerd aan toezichthouders en sportfederaties. Cijfers over het aantal gerapporteerde evenementen naar toezichthouders en sportbonden zijn niet beschikbaar in het publieke domein, maar worden graag op andere, vertrouwelijke manier gedeeld.

2. Op welke spelelementen hebben deze signalen vooral betrekking?

Het is onze ervaring dat verdachte wedpatronen zich met name afspelen in het tennis. Van de verdachte wedpatronen die ESSA heeft gerapporteerd, heeft circa 75 procent betrekking op tenniswedstrijden. Veelal gaat het hier om wedstrijden op Challenger-niveau. Dit patroon is ook zichtbaar in de rapportages die wij doe naan nationale toezichthouders. Juist vanwege het integriteitsrisico dat tennis met zich meebrengt heeft Unibet een samenwerkingsovereenkomst met de Tennis Integrity Unit gesloten.

Het is belangrijk op te merken dat de zaken die wij rapporteren met name betrekking hebben op de grote markten, met een grote liquiditeit. In minder dan 2 procent van de gevallen hebben verdachte wedpatronen betrekking op zogenaamde *spot bets*, zoals het aantal dubbele fouten, een gele kaart of het maken van een eigen doelpunt.

⁴ Voor meer informatie over PROtect Integrity, zie: <http://www.protect-integrity.com/>

⁵ For more information about StopMatchfixingDK, see: <http://www.stopmatchfixing.dk/>

3. Hoe groot schat u de invloed van matchfixing, fraude en corruptie binnen uw werkgebied?

Het probleem is in Europa minder groot dan in Azië, maar bovengenoemde cijfers tonen aan dat er zich ook in Europa verdachte wedpatronen aftekenen. Hierbij is echter opgemerkt dat minder dan 0.0005% van de sportevenementen die wij aanbieden gerapporteerd wordt wegens verdachte wedpatronen.

4. In hoeverre kan volgens u matchfixing, fraude en corruptie op de Nederlandse velden binnen uw werkgebied bestreden worden?

Samenwerking. Snelle informatie-uitwisseling is cruciaal. Uiteindelijk zijn het de wedkantoren die over transactionele data beschikken, en zij kunnen de andere stakeholders helpen door het overleggen van deze data.

5. Wat vindt u van het huidige nationale beleid om matchfixing, fraude en corruptie in uw te bestrijden?

Nederland heeft een Nationaal Platform Matchfixing opgezet, maar hierin is, ondanks dat de Conventie ons als stakeholder identificeert, de online wedindustrie niet vertegenwoordigd. Zo lang samenwerking tussen alle relevante stakeholders niet bestaat, levert dit een onnodige bedreiging op voor de integriteit in de Nederlandse sport. De online industrie heeft uit hoofde van Unibet, maar ook vanuit branche-organisatie Speel Verantwoord en Europees integriteitsorgaan ESSA, aangegeven graag bij te dragen aan dit platform, om zo de integriteit in de Nederlandse sport verder te beschermen.

6. Wat moet er volgens u (nationaal gezien) nog meer gebeuren om matchfixing, fraude en corruptie in de sport uit te bannen?

De driehoek van overheid, sportwereld en kansspelindustrie moet meer samen optrekken om dit probleem tegen te gaan.

7. Wat verwacht u in het kader van de aanpak matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport van de minister van VWS tijdens het Europees Voorzitterschap 2016?

Matchfixing is een internationaal probleem, en Europese samenwerking kan een mooie stap vooruit betekenen. Voor de invulling van het Nationaal Platform kan het goed zijn te kijken hoe in bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk vorm wordt gegeven aan dit platform.

Het bestrijden van matchfixing vraagt meer dan symboolpolitiek.

Positiepaper ter voorbereiding van het Rondetafelgesprek over "Matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport", vaste commissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Tweede Kamer der Staten-Generaal, 15 februari 2016.

Prof. Dr. Ben Van Rompuy
ASSER International Sports Law Centre / Vrije Universiteit Brussel

In deze korte bijdrage beperk ik me tot enkele kritische beschouwingen aangaande het huidige nationale beleid (in de brede zin) ter bestrijding van matchfixing.

De manipulatie van sportwedstrijden, al dan niet gokgerelateerd, heeft altijd bestaan en het fenomeen zal helaas nooit volledig uit te bannen zijn, zoals een van de vooropgestelde kernvragen suggereert. Het handhaven van de integriteit van de (Nederlandse) sport vraagt daarom structurele maatregelen en een lange termijn oriëntatie.

Helaas wordt er nog teveel ingezet op simplistische "oplossingen" die veeleer symboolpolitiek dan effectief zijn. Dit paper gaat in op drie relevante voorbeelden: (1) het beperken van het aanbod van online sportweddenschappen in Nederland; (2) het gokverbod en meldplicht voor leden van Nederlandse sportbonden; en (3) te hoge verwachtingen omtrent de strafrechtelijke vervolging van matchfixing. Vervolgens wordt stilgestaan bij de vraag hoe Nederland het Europees Voorzitterschap kan aanwenden om betekenisvolle vooruitgang te boeken in de strijd tegen matchfixing.

1. Het beperken van het aanbod van sportweddenschappen in Nederland

In november 2015 dienden de Tweede Kamerleden Jeroen van Wijngaarden en Tjeerd van Dekken een amendement in m.b.t. het wetsvoorstel Wet op de kansspelen (hierna: Wok) om een aantal categorieën van sportweddenschappen te verbieden "gelet op hun inherente kwetsbaarheid" voor gokgerelateerde matchfixing.¹

Ervaring van andere landen met een zwarte lijst van "risicovolle" sportweddenschappen:

- Ook in Spanje en Italië vond de wetgever het opportuun om, bij de opening van de markt voor kansspelen op afstand, "risicovolle sportweddenschappen" uit te sluiten van het gereguleerde kansspelaanbod. Beide landen hebben naderhand deze beperkingen ingetrokken (1) omwille van het vastgestelde negatieve effect op de gewenste kanalisatie en (2) omdat men beseftte dat alleen het gereguleerde aanbod gecontroleerd kan worden en derhalve instrumenten biedt om matchfixing op te sporen.²

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2015-2016, 33 996, nr. 10.

² T.M.C. Asser Instituut, [Study on risk assessment and management and prevention of conflicts of interest in the prevention and fight against betting-related match-fixing in the EU 28](#) (2014), commissioned by the European Commission (DG Education and Culture).

POSITION PAPER

- In andere landen, zoals Denemarken en het Verenigd Koninkrijk, heeft de kansspelautoriteit nooit gebruik gemaakt van deze maatregel. Frankrijk en Portugal zijn de enige EU landen die er gebruik van maken.

Er bestaat geen empirische grondslag voor de vermeende integriteitsgevaaren van weddenschappen op individueel te beïnvloeden spelmomenten (bv. gele kaart, eerste penalty of dubbele service-fout):

- Buiten enkele bewezen gevallen in het cricket zijn er weinig voorbeelden van spotfixing bekend.
- Vooral die markten waar qua volume het meest op wordt ingezet zijn interessant voor fixers want hoge bedragen vallen hier minder snel op, beïnvloedden minder snel de odds en leveren de meeste winst op.³ Het volume van weddenschappen op individueel te beïnvloeden spelmomenten, die Europese gereguleerde operatoren doorgaans enkel aanbieden op topwedstrijden met beperking van de inzet (want: te groot financieel risico), is haast verwaarloosbaar.
- Uit analyse van de monitoringstatistieken van Sportradar (van o.a. alle voetbalwedstrijden in Europa (eerste en tweede divisie) tussen 2009 en 2015) blijkt overduidelijk dat nagenoeg al het verdachte gokgedrag betrekking had op de eindstand en het doelpuntenverschil in het bijzonder.⁴

Om louter ethische redenen zijn er goede redenen om bv. sportweddenschappen op jeugdwedstrijden te verbieden,⁵ **maar in de strijd tegen matchfixing is het beperken van het aanbod van sportweddenschappen op nationaal niveau volstrekt zinloos.** Wat in Nederland niet kan bij de operatoren met vergunning (maar wel bij diegenen zonder vergunning), kan in de rest van de wereld nog altijd wel. Het is trouwens haast ondenkbaar dat fixers straks weddenschappen zullen gaan plaatsen bij de gereguleerde operatoren in Nederland (met identificatie en verificatie van de spelers, strikte monitoring van speelgedrag, etc.).

Een lagere kanalisatie (want: minder aantrekkelijk gereguleerd aanbod) en een grotere illegale markt zijn net de grootste bedreiging voor de integriteit van de (Nederlandse) sport.

2. Het instellen van een gokverbod en meldplicht voor leden sportbond

De meeste Nederlandse (top)sportbonden hebben, op instructie van de internationale bonden en/of NOC*NSF, ondertussen in hun reglementen opgenomen dat hun leden (1) niet mogen wedden op een wedstrijd of competitie waarin ze zelf deelnemen en (2) onderworpen zijn aan een meldingsplicht wanneer ze verzoeken ontvangen tot het onrechtmatig beïnvloeden van uitslagen van wedstrijden.

Ook de introductie van deze reglementaire bepalingen is op zichzelf een louter symbolische maatregel. Ze moeten in de praktijk afgedwongen (kunnen) worden.

Uit een rondvraag bij internationale en nationale sportbonden in de EU (voetbal, tennis, basketbal, rugby, volleybal, etc.) in opdracht van de Europese Commissie bleek overduidelijk dat de meldplicht een dode letter blijft en dat slechts in enkele gevallen een inbreuk op het gokverbod werd opgespoord en bestraft.⁶ De recente benadering van Nederlandse voetballers door het tv-programma Rambam wijst in dezelfde richting.⁷

³ Zie bv. Université Paris I Panthéon-Sorbonne and ICSS, "Fighting against the manipulation of sports competitions" (2014) p. 103-104 ("The low liquidity levels observed in (side bets) markets lead us to relativize the actual level of threat of these categories of betting formulas"); David Forrest, "Match Fixing: An Economics Perspective" in M.R. Haberfeld and Dale Sheehan, eds.) *Match fixing in International Sports: Existing Processes, Law Enforcement, and Prevention Strategies* (Springer, New York 2014) p. 188-189.

⁴ T.M.C. Asser Instituut, *The Odds of Match fixing: Facts and figures on the integrity risk of certain sports bets* (2015).

⁵ Zie bv. Marjan Olfers, Opinion on Asser Report "The Odds of Match fixing. Facts and figures on the integrity risk of certain sports bets", commissioned by the European Lotteries.

⁶ T.M.C. Asser Instituut, *Study on risk assessment and management and prevention of conflicts of interest in the prevention and fight against betting-related match-fixing in the EU 28* (2014), commissioned by the European Commission (DG Education and Culture).

⁷ NOS, *KNVB: tv-programma lokt matchfixing uit*, 26 januari 2016.

POSITION PAPER

Om de symboolpolitiek te overstijgen is er **nood aan een handhavingsmechanisme**. Wat het gokverbod betreft – en in de mate dat Nederlandse sporters in de eerste plaats bij de vergunde kansspeloperatoren mogelijk weddenschappen zouden plaatsen op hun wedstrijd of competitie – is het opportuun dat de Nederlandse bonden een lijst met namen van hun sporters delen met vergunninghouders om via een cross-check mogelijke inbreuken op het gokverbod te kunnen vaststellen. Via de account van een derde partij kan een gokverbod eenvoudig worden omzeild, maar hoe dan ook: zonder dit mechanisme biedt een gokverbod helemaal geen soelaas.

3. Te hoge verwachtingen omtrent strafrechtelijke vervolging van matchfixing

In Nederland, net als in andere landen, klinkt vaak kritiek vanuit de sportwereld dat het Openbaar Ministerie onvoldoende prioriteit geeft aan onderzoek naar omkoping in de sport. Diezelfde kritiek is minstens evenzeer van toepassing op sportbonden zelf.⁸

Uit onderzoek naar de bestrijding van fraude en corruptie in andere domeinen blijkt telkens dat niet zozeer preventie of de hoogte van de sancties maar wel de gepercipieerde pakkans het meest afschrikwekkend werkt.⁹ Het is daarom contraproductief te denken dat het doorschuiven van informatie naar het Openbaar Ministerie een "oplossing" zou zijn die sportbonden vervolgens ontslaat van hun eigen verantwoordelijkheden op het vlak van onderzoek en waar mogelijk sanctionering. De realiteit is dat in de meeste gevallen alleen het opleggen van tuchtrechtelijke sancties mogelijk zal zijn.¹⁰

Uiteraard staan sportbonden machteloos ten opzichte van criminele organisaties of personen buiten hun contractuele invloedssfeer. Maar we mogen niet vergeten dat matchfixing niet altijd een strafrechtelijk element bevat maar wel altijd een tuchtrechtelijk element: manipulatie van een sportwedstrijd kan nu eenmaal alleen als minstens een speler, scheidsrechter, etc. betrokken is.

Pragmatisme dicteert dat tuchtrechtelijke sancties, veeleer dan het doorgaans onrealistische vooruitzicht op strafrechtelijke vervolging, een onmisbare afschrikwekkende functie hebben op de langere termijn. Dit veronderstelt ook transparantie: de recente polemiek rond de Tennis Integrity Unit toont aan hoe nefast de perceptie is (al dan niet terecht) dat een sportbond zelf niet alles doet wat er binnen haar mogelijkheden ligt.¹¹

4. Verwachtingen in het kader van de aanpak van matchfixing tijdens het Europees Voorzitterschap in 2016

Om matchfixing helpen op te sporen, is de (in het Wok) voorziene verplichting voor vergunde kansspeloperatoren om informatie over verdachte gokpatronen m.b.t. Nederlandse sportwedstrijden te melden aan de kansspelautoriteit onontbeerlijk.¹² De kansspelautoriteit kan dan optreden als spelverdeler en informatie doorspelen aan het nationaal platform matchfixing, de betrokken sportbond of andere instanties.

Dit roept vervolgens de vraag op wat moet worden verstaan onder "verdachte gokpatronen". Uiteraard is het niet wenselijk dat kansspeloperatoren dit zelf zouden kunnen bepalen.

⁸ Uit onderzoek van Declan Hill blijkt dat haast alle bekende onderzoeken naar matchfixing werden geïnitieerd door politie of parket en dat de bereidheid van sportbonden om samen te werken vaak ontbreekt. Declan Hill, *The Insider's Guide to Match-Fixing in Football* (Toronto, Anne McDermid 2013).

⁹ Zie voor referenties en meer diepgaande analyse, Ben Van Rompuy, "Effective sanctioning of match-fixing: the need for a two-track approach" (2013) 1 ICSS Journal 3, 68-73.

¹⁰ UK Gambling Commission, "The Gambling Commission's betting integrity decision making framework" (2010).

¹¹ BBC, *Tennis match fixing: Evidence of suspected match-fixing revealed*, 18 januari 2016; The Guardian, *Revealed: tennis umpires secretly banned over gambling scam*, 9 februari 2016.

¹² Amendement van de leden van Wijngaarden en Mei Li Vos, Tweede Kamer, vergaderjaar 2015-2016, 33 996, nr. 11.

POSITION PAPER

Niet alleen de Nederlandse overheid / kansspelautoriteit wordt momenteel met dit complexe vraagstuk geconfronteerd. De maatregel wordt immers aanbevolen in het Verdrag van de Raad van Europa inzake manipulatie van sportwedstrijden. Het gebruiken van een vergelijkbare standaard is tevens relevant in het licht van uitwisseling van informatie tussen de nationale publieke autoriteiten en/of platformen.

Het Europees Voorzitterschap biedt een unieke opportuniteit voor de Minister van VWS om een voortrekkersrol te spelen in de totstandkoming van EU-wijde richtsnoeren en werkbare technische standaarden. De Europese Commissie,¹³ of de Raad van Ministers op voorstel van de Commissie,¹⁴ zou in die zin een aanbeveling kunnen aannemen (al dan niet als onderdeel van een bredere aanbeveling betreffende maatregelen ter bestrijding van matchfixing). Aanbevelingen zijn weliswaar niet bindend maar kunnen wel worden geacht een grote invloed uit te oefenen.

Naar analogie met andere aanbevelingen,¹⁵ kan dit gebeuren na uitvoerige consultatie met de lidstaten en relevante stakeholders/experten en op basis van de uitwisseling van best practices (want: sommige kansspelautoriteiten in andere landen, zoals de UK Gambling Commission, hebben op dit terrein al ervaring opgebouwd).

* * *

¹³ Artikel 292 VWEU.

¹⁴ Artikel 165 VWEU.

¹⁵ Europese Commissie, aanbeveling van 14 juli 2014 betreffende beginselen ter bescherming van consumenten en gebruikers van onlinegokdiensten en ter voorkoming van onlinegokken door minderjarigen [2014] OJ L 214/38.

Position Paper 'Matchfixing, Fraude en Corruptie in Sport'

Match fixing is onderdeel van corruptie in de sport. Corruptie van sport is een kleine (afsluitende) schakel in het geheel van internationale grensoverschrijdende corruptie. Een vorm van criminaliteit die vooral mogelijk is geworden door de snelheid waarmee grensoverschrijdend financiële transacties worden uitgevoerd en grensoverschrijdend informatie wordt uitgewisseld.

De sport is een doelwit voor grote criminele organisaties omdat matchfixing uitstekend rendement biedt met een lage pakkans. Het is een high-profit low risk-crime.

Matchfixing verschilt voor criminelen niet van mensenhandel of drugshandel. Criminelen maken een risicoanalyse. Het corrumperen van sport is veel eenvoudiger dan drugs invoeren; return on investment hoger; pakkans laag en zelfs als men gepakt wordt is het vrijwel onbewijsbaar terwijl ook de straffen fors lager zijn.

De opbrengst wordt witgewassen in de bovenwereld, vastgoed, horeca, amateursport. Corrumpering van de sport door matchfixing corrumpeert de maatschappij. Dat is ondermijning.

Pakkans

De informatie over matchfixing is beschikbaar maar de pakkans is laag omdat de informatie niet effectief gedeeld wordt.

De pakkans kan aanmerkelijk omhoog als overheden, sportfederaties, opsporingsinstanties en kansspelaanbieders samenwerken door informatie te delen. Delen niet als in: éénrichtingsverkeer, maar *gezamenlijk* handelen op basis van elkaars informatie.

Corruptie bestrijdt men met transparantie. In dit geval transparantie door delen van informatie en samenwerken op basis van die informatie.

Waarom delen en samenwerken?

Het debat over matchfixing wordt het laatste decennium gekenmerkt door stakeholders die naar elkaar wijzen dat informatie *niet* wordt gedeeld. Dat staat een effectieve opsporing in de weg.

- Sportfederaties kunnen sanctioneren, maar hebben niet de onderzoeksbevoegdheden om matchfixing effectief op te sporen (uitzonderingen tennis en cricket daargelaten).
- Opsporingsinstanties beschikken over opsporingsbevoegdheden, maar kunnen geen verdachte wedstrijd signaleren. Zonder verdenking of signaal kunnen deze bevoegdheden niet worden ingezet.
- Kansspelaanbieders beschikken over informatiesystemen die goed onderbouwde signalen over gefixte matches af geven maar hebben niet de bevoegdheid om op te treden, dat zijn de sportfederaties. Evenmin beschikken zij over opsporingsbevoegdheden om sluitend bewijs van matchfixing te leveren.

Het parlement is in staat om deze partijen samen te brengen. Het parlement is in staat om dat grensoverschrijdend met Europese landen voor elkaar te krijgen. Europa is in staat om dat wereldwijd te bevorderen. Matchfixing vormt wereldwijd een bedreiging voor de sport. Dat vergt ook een mondiaal antwoord. Als voorbeeld van wereldwijde samenwerking kennen we de Wereld Anti-Doping Code. Wereldwijde samenwerking kennen we ook van de Financial Action Task Force.

Corruptie in sport kan, en moet, wereldwijd worden aangepakt, te beginnen in eigen huis. Een effectieve aanpak zal ertoe leiden dat de criminaliteit zich uit de sport zal terugtrekken en zich op andere markten zal gaan richten.

Observaties over matchfixing

Matchfixing gebeurt eerder als aan één of meer voorwaarden is voldaan:

- Liquiditeit is groot (hoe groter de hoeveelheid geld op de gokmarkt: hoe hoger het winstpotentieel voor fixers; des te kleiner de signaleringskans)
- Pakkans is laag (ineffectiviteit van handhaving door sportfederaties en overheden)
- Gemak van fixen (Als bv kosten van omkoping laag zijn maakt dat kosten van fixen lager¹; individuele sporten zijn eenvoudiger te fixen dan een teamsport)²

Beperkte informatie

Er blijkt weinig kennis van of inzicht in het fenomeen matchfixing. Objectieve criteria of onomstotelijke feiten ontbreken. Dit is inherent aan het probleem van corruptie. Er is gebrek aan informatie, dat gebrek is systematisch en stelselmatig. Dat komt door:

- Het corrupte aspect van matchfixing: *alle* betrokkenen zijn strafbaar, geen van hen zal bereid zijn inzicht te verschaffen;
- De slachtoffers zijn onwetend, via die weg is vrijwel geen informatie beschikbaar;
- Vervolgende instanties (opsporingsinstanties en sportorganisaties zoals de Tennis Integrity Unit) delen weinig of geen informatie gedurende of na het onderzoek;
- Als achteraf vermoedens bestaan dat een wedstrijd is gefixt is bewijs moeilijk te leveren op basis van het wedstrijdverloop. Fouten die tot verlies leiden zijn eigen aan de sport. Bewijs maar eens dat die fouten opzettelijk waren;
- Sportfederaties zelf missen de instrumenten om gefixte matches te signaleren;
- Sportfederaties missen de instrumenten om gefixte matches te bewijzen;
- Corruptiezaken zijn per definitie zeer moeilijk te bewijzen, matchfixing dus ook. Corruptiezaken zijn voor vervolgende instanties zeer kostbaar, vereisen veel mankracht, tijd en expertise. Middelen waar opsporende instanties op dit moment vaak onvoldoende over beschikken;

¹ Lage salarissen/inkomsten van de atleet of official zijn aantrekkelijk voor fixers omdat dit makkelijker maakt om te kopen en omkoopbedrag lager houdt.

² FIFPro Black Book on Eastern Europe, 7 februari 2012.

- Of een vervolging tot veroordeling leidt is onzeker. Daarom zetten opsporende organisaties hun beperkte middelen liever in voor zaken die een grotere kans op veroordeling bieden;
- Veel partijen delen niet alle informatie en kennis waarover zij beschikken. Als men van 'kennisdeling' en 'samenwerking' spreekt bedoeld men éénrichtingsverkeer. Informatie die samen tot nieuwe inzichten zou kunnen leiden, komt niet bij elkaar.

Geen informatiedeling op basis van signalering

- Samenwerking tussen sportfederaties en bookmakers is essentieel voor de signalering.
- Samenwerking tussen sportfederaties en justitie is essentieel voor de opsporing.
- Samenwerking tussen justitie en bookmakers is essentieel voor de bewijsvoering.

Signalering met behulp van gokpatronen

Er wordt vaak gesproken van verdachte 'gokpatronen' als één allesomvattende term. Dat is niet correct. Er zijn twee soorten signalering: gokbewegingen waarneembaar van 'buiten'; en gokbewegingen waarneembaar door kansspelaanbieders op transactieniveau.

SportRadar, BuzzFeed³:

- Kijkt enkel naar openbare gegevens van bookmakers 'van buiten' zoals veranderingen in prijs en hoeveelheid geld op een wedstrijd ingezet. Er zijn veel plausibele redenen die kunnen leiden tot veranderingen in prijs of de hoeveelheid geld ingezet. Dit leidt tot een onnauwkeurig systeem met het risico op false positives (zie bijvoorbeeld feit dat Leyton Hewitt één van de verdachten was bij BuzzFeed) en false negatives.

Kansspelaanbieders:

- Kansspelaanbieders hebben ook de beschikking over de openbare gegevens van andere bookmakers, maar kunnen daarnaast aan de hand van hun Know Your Customer (KYC) en Know Your Transaction (KYT)-protocollen verdachte gokbewegingen op een veel gedetailleerder niveau waarnemen. Zij kunnen bv. zien of er sprake is van:
 - nieuwe accounts;
 - veelvuldig inzetten van klein aantal accounts;
 - overeenkomsten tussen (locatie) ip-adressen, email-adressen etc.

Kansspelaanbieders signaleren real-time verdachte gokbewegingen en delen deze informatie onderling om na te gaan of hun concurrenten-collega's dezelfde patronen waarnemen.

³ BuzzFeed, 16 januari 2016, [How BuzzFeed News Used Betting Data to Investigate Match-Fixing in Tennis](#)

Onderscheid illegale (Aziatische) aanbieders en licentie-houdende Europese aanbieders

Er wordt vaak gesproken over 'illegale bookmakers' als één allesomvattende term. Dat is niet correct. Er zijn een aantal wezenlijke verschillen tussen de partijen op de Aziatische markt en de partijen met een licentie op de Europese markt (maar wellicht nog geen licentie voor iedere jurisdictie), met name voor wat betreft het risico van matchfixing:

- Voor het voetbal (in geheel Azië) en het cricket (India) is de Aziatische gokmarkt vele malen groter dan de Europese gokmarkt;
- Deze grotere liquiditeit maakt dat verdachte inzetten daar veel minder zullen opvallen
- In de Europese markt wordt de omvang van weddenschappen gelimiteerd per wedstrijd per klant. In Azië maken kansspelaanbieders reclame met 'ongelimiteerde inzetten', waardoor er voor matchfixers meer geld kan worden ingezet op gefixte wedstrijden;
- Het piramidevormige agent-systeem stelt gebruikers van de Aziatische gokmarkt (door middel van tussenpersonen) in staat met grote mate van anonimiteit weddenschappen af te sluiten. In het Europese systeem is er sprake van continu toegepaste KYC en KYT protocollen.

Verschuiving markt

Het nog steeds toenemende aantal gevallen van matchfixing in de sport gaat gelijk op met de toename van het aantal illegale aanbieders en de toename van de (illegale) gokmarkt in Azië. Tien jaar geleden was het verschil tussen de Europese markt en de Aziatische markt kleiner. Voor voetbal en cricketfixers was Europa destijds ook nog interessant. Dit was zichtbaar in de transactiedata van kansspelaanbieders. Tegenwoordig gebruiken fixers van voetbal of cricket de Europese markt verhoudingsgewijs vrijwel niet meer.⁴⁵⁶

Professionals uit de kansspelindustrie zien dat dit voor andere sporten dan het voetbal en cricket nog niet geldt. De limieten op sporten als tennis en darts zijn in Azië nog niet veel hoger dan bij Europese kansspelaanbieders.

Als matchfixers in sporten als tennis en darts hun winst willen maximaliseren dan maken zij gebruik van de Europese kansspelaanbieders, *maar dan zijn zij vaker zichtbaar*. Dit verklaart de trend in de rapportages van gokbewegingen van ESSA⁷: het aantal gesignaleerde verdachte wedstrijden in het voetbal neemt af terwijl het aantal waargenomen verdachte wedstrijden in tennis toeneemt.

Dit betekent niet dat het aantal gefixte voetbalwedstrijden afneemt, integendeel. Het betekent dat de voetbalfixers niet meer in Europa wedden. Daarmee verdwenen de signaleringsmogelijkheden op basis van gegevens van Europese aanbieders voor het voetbal.

⁴ Wilson Raj Perumal, 'Kelong Kings' (2014).

⁵ Ed Hawkins, 'Bookie, Gambler, Fixer, Spy' (2012),

⁶ De Volkskrant, 23 april 2015, 'Het is net de aandelenbeurs. Matchfixer Paul. R. legt uit'.

⁷ ESSA 2015 Q1 Report; ESSA 2015 Q2 Report; ESSA 2015 Q3 Report.

Een verdere verschuiving naar de illegale (Aziatische) markt zal de signaleringsmogelijkheden verder beperken. Indien de signaleringsfunctie van waarde wordt geacht, dan staat men voor de uitdaging een balans te vinden bij aanbodbeperking - zonder de markt te zeer te verkleinen. Indien enerzijds de kansspelmarkt wordt geopend opdat regulering belastinginkomsten en tegelijkertijd het voorkomen van onmatig spel borgt, zou anderzijds de uitdaging zijn dat door regulering de markt niet zodanig wordt beïnvloedt dat een deel van de Nederlandse inzetten toch naar het buitenland verschuift - en daarmee de gereguleerde markt verkleint - en de signaalfunctie verzwakt. Dit proces is eerder waarneembaar geweest in het voetbal.

Vragen

4. In hoeverre kan volgens u matchfixing, fraude en corruptie op de Nederlandse velden binnen uw sport/werkgebied bestreden worden?

Uitdaging, want vereist met name gezamenlijke inzet van verschillende stakeholders:

- Gecombineerd pakket van maatregelen gericht op zowel preventie als handhaving
- Constructieve samenwerking tussen verschillende stakeholders
- Informatiedeling tussen verschillende stakeholders
- Kennisniveau bij verantwoordelijke regulerings- en opsporingsinstanties vergroten
- Internationale samenwerking
- Effectieve internationale opsporing door politiediensten

5. Wat vindt u van het huidige (nationale) beleid om matchfixing, fraude en corruptie in uw sport te bestrijden?

Onvoldoende.

Informatie wordt niet voldoende gedeeld door stakeholders. Men wacht op elkaar voor signalen, waardoor actie vaak niet wordt ondernomen. Er blijft op deze wijze sprake van een status quo, welke verder wordt versterkt doordat stakeholders allen wachten op de kansspelwetgeving voordat actie wordt ondernomen (om bijvoorbeeld meer en beter informatie uit te wisselen). Het uitwisselen van relevante signalen en verbeteren van de samenwerking zou echter nu al moeten plaats vinden. Tegelijkertijd lijkt het noodzakelijk voor KSA en aantal andere stakeholders om een inhaalslag te maken op het gebied van expertise en kennis ten aanzien van matchfixing.

6. Wat moet er volgens u (nationaal gezien) nog meer gebeuren om matchfixing, fraude en corruptie in de sport uit te bannen?

Aanbodbeperking is momenteel onderdeel van het wetsvoorstel. Bij aanbodbeperking bestaat de kans dat een deel van de Nederlandse markt ondergronds gaat omdat buitenlandse illegale

aanbieders aantrekkelijker prijzen en een groter aanbod hebben dan licentiehouders in Nederland. Dat kan een bewuste afweging van de wetgever zijn.

Het negatieve effect van het verliezen van een deel van de markt vanwege aanbodbeperking moet dan wel hand in hand gaan met *een strikte handhaving op het verbod te spelen bij illegale kansspelaanbieders*. Dat vergt veel van de handhavings- en opsporingsautoriteiten om dat effectief te doen. Voorbeelden van landen met een strenge regulering zoals Zuid-Korea⁸ of de Verenigde Staten⁹ tonen aan dat het twijfelachtig is of de gewenste mate van handhaving kan worden bereikt in het huidige tijdvak met een internet zonder grenzen.

7. Wat verwacht u in het kader van de aanpak van matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport van de minister van VWS tijdens het Europees Voorzitterschap in 2016?

Elk land en elk type sport ter wereld kan een doelwit zijn van matchfixing. Sporters uit ieder land kunnen doelwit zijn van criminelen uit ieder land. Dit vormt een wereldwijde grensoverschrijdende bedreiging van de sport. Online sportweddenschappen zijn ogenblikkelijke transacties, zeer liquide en moeilijk te volgen. Totdat landen als de Filipijnen, Macau, Singapore, Maleisië en Costa Rica zich committeren aan transparante regelgeving, verantwoording en compliance met effectief toezicht (zoals bijvoorbeeld in Groot-Brittannië) blijft de gehele kansspelindustrie alsook de gehele sport lijden onder deze lacune. Matchfixing is een grensoverschrijdend mondiaal probleem. Dit moet ook mondiaal worden aangepakt. Nederland kan daarin een voortrekkersrol spelen in Europa. Europa kan daarin een voortrekkersrol spelen in de wereld. Voorbeelden van een wereldwijde aanpak van een wereldwijd probleem zijn de Wereld Anti Doping Autoriteit en de Financial Action Task Force.

⁸ Korea Joongang Daily, 29 december 2014, 'Korea's illegal sports websites are thriving'.

⁹ Bloomberg News, 22 januari 2015, 'Super Bowl Illegal Bets to be 3.8 Billion, Trade Group Says'.

Fraude, matchfixing en corruptie binnen de sport

Position paper rondetafelgesprek, februari 2016

Onderzoeksjournalisten de Volkskrant

Menno van Dongen en Willem Feenstra

Geachte vaste Kamercommissie van VWS,

Dank voor de uitnodiging voor dit rondetafelgesprek. Zoals verzocht hierbij onze antwoorden op een aantal kernvragen.

1. Welke signalen van matchfixing, fraude en corruptie zijn er binnen uw gebied bekend?

Wij hebben serieuze aanwijzingen dat er de laatste jaren matchfixing heeft plaatsgevonden in Nederland en ook nu nog plaatsvindt. Dat geldt zowel voor het tennis als het voetbal. Het is lastig om daadwerkelijk aan te tonen dat dit gebeurt, weten we uit ervaring. In het geval van matchfixing bij Willem II heeft het een jaar geduurd voordat we voldoende bewijs hadden om over te gaan tot publicatie, in januari 2015 in de Volkskrant. Ook de KNVB, politie en justitie hebben inmiddels in de praktijk ondervonden hoeveel tijd zo iets kost.

2. Op welke spelelementen hebben deze signalen (voornamelijk) betrekking?

In de meeste gevallen gaat het om de uitslag van een wedstrijd. Bij voetbal wordt doorgaans met voorkennis gegokt op de winnaar of verliezer, het doelpuntenverschil tussen winnaar en verliezer of het totale aantal doelpunten. Gerommel met de uitslag komt vaker voor dan spotfixing: het wedden op onderdelen van een wedstrijd, zoals de speler die de bal als eerste uit schiet of als eerste een rode kaart krijgt. Spelers zijn sneller geneigd in te gaan op aanbiedingen voor spotfixing, maar professionele omkopers manipuleren bij voorkeur de einduitslag.

Je kunt bij gokbedrijven geen astronomische bedragen inzetten op spelelementen als de eerste rode kaart. Wanneer een gokker vaker een dergelijke weddenschap wint, valt hij al snel op, net als de voetballer die in het complot zit. Het is op lange termijn lucratiever en veiliger om de einduitslag te manipuleren. Dat voordeel is groter dan de nadelen, zoals dat je meerdere spelers moet rekruteren en grotere omkoopbedragen nodig hebt.

De sportgokmarkt is zo omvangrijk dat zonder de aandacht te trekken forse bedragen kunnen worden ingezet. Op de Aziatische gokmarkt wordt voor miljoenenbedragen gegokt

op gefixte duels. De belangrijkste bookmakers in Azië liggen daar niet wakker van; hun jaaromzet is groter dan die van een multinational als Coca Cola.

3. Hoe groot schat u de invloed van matchfixing, fraude en corruptie binnen uw sport/werkgebied?

Het ene na het andere sportbolwerk is de afgelopen jaren omgevallen. Niet alleen de FIFA werd geteisterd door corruptie, ook binnen de UEFA en de internationale atletiekfederatie IAAF zijn schandalen blootgelegd. Bestuurders én spelers zijn ontvankelijk voor omkoping.

We denken niet dat het merendeel van de wedstrijden in de eredivisie en eerste divisie wordt gefixt, wel dat het structureel gebeurt. Het is moeilijk om zicht te krijgen op de omvang van het probleem, maar het is onze stellige indruk dat er in Nederland meerdere wedstrijden per jaar worden gemanipuleerd.

Bij topclubs is de kans het kleinst, omdat spelers daar relatief goed verdienen. Anderen zwichten misschien al als ze 20 duizend euro krijgen om één duel te manipuleren, zeker als er geen promotie, degradatie of Europees voetbal op het spel staat. In het tennis is dat gevaar nog groter, veel spelers hebben in de praktijk moeite om rond te komen.

4, 5, 6. In hoeverre kan matchfixing, fraude en corruptie in de sport bestreden worden, wat vindt u van het huidige (nationale) beleid en wat moet er nog meer gebeuren?

Dit soort criminaliteit kan worden bestreden, maar nauwelijks door de sport zelf. De KNVB is naar onze mening inmiddels doordrongen van het gevaar van matchfixing, maar moet roeien met de riemen die hij heeft. Voor opsporingsdiensten is het al bijzonder moeilijk om omkoping aan te tonen en te bestrijden, voor een sportbond is het bijna ondoenlijk. Vergelijkbare problemen spelen in onderzoeken naar louche zaakwaarnemers, omstreden (buitenlandse) clubeigenaren en third-party ownership.

Idealiter zou je dit internationaal aanpakken, maar daar verwachten we weinig van. Voetbalbonden als de FIFA en de UEFA, die belast zijn met de bestrijding van matchfixing, zijn allesbehalve schoon. Leidinggevendens laten geregeld andere belangen prevaleren boven een integere sport. In de praktijk levert samenwerking op dit gebied nog weinig op. Wil Nederland zijn competities vrijwaren van criminaliteit, dan moet het zelf initiatief nemen.

Te denken valt aan een eenheid die zich fulltime bezighoudt met de bestrijding van matchfixing, corruptie en fraude in de sport, bestaand uit specialisten van politie en justitie. Leden van de eenheid moeten de gelegenheid krijgen om expertise en een internationaal netwerk op te bouwen. Dat kost uiteraard geld, maar het alternatief is een sportwereld waarin criminaliteit een grote rol speelt.

Aan: drs. A.J.M. Teunissen, griffier van de vaste commissie voor
Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
Van: Openbaar Ministerie, Functioneel Parket
Datum: 10 februari 2016
Betreft: Position paper OM ten behoeve van het Rondetafelgesprek "Matchfixing,
fraude en corruptie binnen de sport" d.d. 15 februari 2016

De aanpak van matchfixing en daaraan gerelateerde risico's is binnen de fraudebestrijding één van de aandachtsgebieden van het Openbaar Ministerie. Het OM is zich ervan bewust dat matchfixing, fraude en corruptie grote invloed kan hebben op de sport. Sporters moeten in een eerlijk en sportief gevecht de strijd aangaan. Fraude kan dat bedreigen.

Om fraude in de sportsector te bestrijden is een rol weggelegd voor veel partijen, zoals: sportorganisaties en –bonden, kansspelaanbieders, toezichthouders, opsporingsinstanties en het OM. Ieder moet verantwoordelijkheid nemen en bijdragen aan een brede aanpak om Nederland onaantrekkelijk te maken voor matchfixers. Samenwerking tussen publieke en private partijen is noodzakelijk.

Het OM heeft in samenwerking met de netwerkpartners het Nationaal Platform Matchfixing opgezet. De samenwerking in dit platform tussen de diverse opsporingsorganisaties, toezichthouders en de sportsector werpt zijn vruchten af. De informatiepositie is voor alle partijen verbeterd. Er wordt op structurele basis, binnen de wettelijke kaders, met elkaar informatie gedeeld. Gezamenlijk wordt de beste interventie bepaald en er worden activiteiten ondernomen om informatie te vergaren; bijvoorbeeld door het benaderen van bepaalde sleutelpersonen en journalisten, door het verder opbouwen van een internationaal netwerk door onder andere bij te dragen aan (internationale) conferenties en door in samenwerking met de sportsector de bewustwording en meldingsbereidheid te bevorderen.

Voor de opsporing en vervolging van matchfixing - en daaraan gerelateerde risico's als fraude en illegaal gokken - is een goede structuur opgezet om informatie te delen. Alle signalen over mogelijke fraude in de sport, worden in het zogenaamde Signalenoverleg onderzocht op aanknopingspunten voor strafrechtelijk onderzoek. Daar is binnen het OM capaciteit voor vrijgemaakt. In de afgelopen periode zijn er diverse soorten signalen behandeld, waarbij we breder kijken dan naar matchfixing alleen. We kijken ook naar wat spelers of clubs kwetsbaar kan maken voor matchfixing.

Signalen die we hebben behandeld hadden onder meer betrekking op: ongebruikelijke (internationale) geldstromen, opvallend belgedrag op tribunes, vreemde gokpatronen, gebruik van illegale gokzuilen, goksyndicaten, opvallende financieringsconstructies, opvallende uitslagen, contacten met criminele subjecten, opvallende spelpatronen en berichten in de media.

We hebben op alle signalen van mogelijke fraude in de sport geacteerd. Deels hebben we informatie aan buitenlandse autoriteiten overgedragen, deels hebben we met de informatie andere partijen in het netwerk benaderd. Enkele signalen hebben tot opsporingsonderzoeken geleid.

Uit de praktijk blijkt dat matchfixing lastig te bewijzen is. Het verloop van een wedstrijd, bepaalde acties of een onverwachte uitslag zijn op zichzelf geen bewijs voor matchfixing. Bovendien heeft de fixer en de gefixte speler weinig belang om te melden. Ook zijn signalen vaak internationaal van karakter, wat maakt dat onderzoek extra tijd kost. Op internationaal niveau krijgt de samenwerking steeds meer vorm. Zo wordt informatie gedeeld over trends en signalen en wordt ervaring uitgewisseld over het delen van informatie tussen de landen en tussen de publieke en private partijen.

Het beleid van het OM is erop gericht om met preventieve tot repressieve maatregelen de integriteit binnen de sportsector te bewaken en te voorkomen dat ondermijnende criminaliteit voet aan de grond kan krijgen binnen de sportsector. Het OM is van mening dat we met het netwerk op de goede weg zijn en dat de samenwerking zijn vruchten afwerpt.

Kansspelautoriteit

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
Postbus 298
2501 CG Den Haag
www.kansspelautoriteit.nl

Contactpersoon

Henk Kesler
lid Raad van Bestuur

Datum

15 februari 2016

Projectnaam

Inbreng Kansspelautoriteit
Rondetafelgesprek Matchfixing

Vaste Kamercommissie VWS

Inbreng Kansspelautoriteit Rondetafelgesprek Matchfixing

'Fixing the match'
&
'Fixing the gamble' } = Matchfixing

Volgens bovenstaand, gesimplificeerd schema is de taak en de bevoegdheid van de Kansspelautoriteit het beste te beschrijven.

Onder 'fixing the match' wordt verstaan het benaderen van de sporter of scheidsrechter om een wedstrijd of onderdelen daarvan te beïnvloeden. Daarbij gaat het om zowel het voorkomen en het bestraffen daarvan. De sportbonden zijn hierin in preventieve zin aan zet en het strafrecht als het gaat om strafvervolgning.

Dat is prima, want het strafrecht heeft hierin de snelste en beste mogelijkheden qua bemensing en wettelijke mogelijkheden. Daarnaast gaan de methoden van benadering van sporters doorgaans gepaard met bedreiging of chantage. Het strafrecht is dan het meest geëigend in vergelijking met het bestuursrecht. De Kansspelautoriteit werkt juist in het bestuursrecht.

Fixing the gamble

Onder 'fixing the gamble' wordt verstaan het toezien op het gokken op wedstrijden of spelelementen, die mogelijk zijn beïnvloed door fixing the match. De Kansspelautoriteit houdt nu, én wanneer het wetsvoorstel Kansspelen op afstand (internetgokken) is aangenomen, toezicht op de verplichting van legale kansspelaanbieders om afdoende maatregelen te nemen om verdachte sportweddenschappen te herkennen en om deze te melden bij de Kansspelautoriteit. De Kansspelautoriteit heeft daarmee alleen bevoegdheden rondom fixing the gamble. Dit is ook een werkwijze die vrijwel overal in Europa en daarbuiten gebruikelijk is voor toezichthouders op het gebied van kansspelen.

Een argument voor deze werkwijze is te vinden in het feit dat kansspelaanbieders er zelf alle belang bij hebben om gefixte weddenschappen te voorkomen en te herkennen. Zij kunnen namelijk direct en indirect omzet verliezen.

In algemene zin hecht de Kansspelautoriteit er waarde aan om te zeggen dat het voorkomen en opsporen van matchfixing natuurlijk van belang is. Maar het toezicht van de Kansspelautoriteit heeft voor het overgrote deel betrekking op het Nederlandse, legale aanbod, terwijl het bekend is dat als een matchfixer gaat

gokken, die dit juist niet doet bij legale aanbieders. Matchfixers zoeken illegale aanbieders of legale aanbieders in Azië op, waar ook gegokt kan worden op Nederlandse wedstrijden.

Kansspelautoriteit

Datum
15 februari 2016

Huidige en toekomstige werkwijze

Wat gebeurt er als de Kansspelautoriteit een melding krijgt van een verdachte weddenschap? Na melding speelt de Kansspelautoriteit signalen over verdachte weddenschappen direct door naar de partners in het Platform Matchfixing, zodat die desgewenst actie kunnen ondernemen. Vanzelfsprekend verleent de Kansspelautoriteit vervolgens ondersteuning met haar kennis en expertise aan partners binnen het platform als dat wenselijk is.

Sports Betting Intelligence Unit

Per amendement wordt voorgesteld om bij de Kansspelautoriteit een zogenoemde Sports Betting Intelligence Unit naar Engels voorbeeld in te richten. De Kansspelautoriteit doet momenteel een uitvoeringstoets op deze wens, waarbij de financiële gevolgen in kaart worden gebracht.

In onze beleving is het echter beter deze Unit bij het strafrecht te plaatsen. Dat kan bij een organisatie uit het strafrecht zelf zijn, of het bij Platform Matchfixing waarin meerdere organisaties uit het strafrecht samenwerken.

Plaatsing bij de Kansspelautoriteit zou een extra schakel in het proces zijn, die een onnodige vertraging oplevert. Immers, hieruit voortkomende signalen meldt de Kansspelautoriteit weer bij het Platform of een partij in de strafrechtketen. Direct organiseren bij het Platform of in het strafrecht, betekent dat chronologisch gezien de Kansspelautoriteit niet als extra schakel wordt geplaatst. Dat levert dus tijdswinst op.

De informatie uit de Unit komt uiteindelijk toch wel bij de Kansspelautoriteit terecht, omdat wij daar ook deel van uit maken. Dit is dan weer ten behoeve van het toezicht op fixing the gamble.

Een dergelijke Unit mag echter nooit ten koste gaan van de plicht van de aanbieder om verdachte weddenschappen te melden.

Engeland en België

De situatie in Engeland en België is op dit punt niet evenredig te vergelijken met de Nederlandse situatie. Aldaar is geen onderscheid tussen straf- en bestuursrecht, wat in Nederland wel van toepassing is. Zowel in Engeland als in België kunnen de toezichthouders (resp. Gambling Commission en Kansspelcommissie) direct strafrechtelijke vervolging inzetten. Dat is in Nederland exclusief voorbehouden aan het OM.

Gokgedrag sporters

Bij sportbonden bestaat behoefte om informatie te krijgen over welke sporters actief gokken, al dan niet op de eigen competitie. De Kansspelautoriteit is gevraagd of zij hierin een rol kan spelen. De Kansspelautoriteit heeft weliswaar enkele mogelijkheden om dit te controleren, maar die mogen in een samenwerkingsverband alleen ingezet worden met collega-toezichthouders, zoals de Belastingdienst en het OM. Sportbonden vallen hier niet onder.

Kernvragen op verzoek vaste Kamercommissie

1. Welke signalen van matchfixing, fraude en corruptie zijn er binnen uw sport/werkgebied bekend?

De Kansspelautoriteit ontving in 2015 drie signalen van verdachte sportweddenschappen die op enigerlei wijze aan Nederland waren te relateren. De signalen kwamen van buitenlandse kansspelaanbieders. De signalen zijn doorgespeeld naar het Platform Matchfixing. Voor de Kansspelautoriteit was er geen reden om te handelen. Op de inhoud van deze meldingen kan verder niet worden ingegaan, teneinde eventuele opsporingsonderzoeken niet onnodig in gevaar te brengen.

2. Op welke spelelementen hebben deze signalen (voornamelijk) betrekking?
Teneinde eventuele opsporingsonderzoeken niet onnodig in gevaar te brengen, kan deze vraag niet diepgaand worden beantwoord. Zie vraag 6 voor verdere uitleg.

3. Hoe groot schat u de invloed van matchfixing, fraude en corruptie binnen uw sport/werkgebied?

Het bestaat, maar exacte omvang is door ons niet te kwantificeren.

4. In hoeverre kan volgens u matchfixing, fraude en corruptie op de Nederlandse velden binnen uw sport/werkgebied bestreden worden?

Zie hierboven.

5. Wat vindt u van het huidige (nationale) beleid om matchfixing, fraude en corruptie in uw sport te bestrijden?

De taken en bevoegdheden tussen strafrecht, bestuursrecht en sportbonden zijn goed verdeeld.

6. Wat moet er volgens u (nationaal gezien) nog meer gebeuren om matchfixing, fraude en corruptie in de sport uit te bannen?

Onze wens is dat de wetgever de doelstelling in de wet vastlegt en de toezichthouder(s) via uitvoeringsregels de ruimte geeft om in te spelen op ontwikkelingen en eventueel daarmee ook de lijst vast te stellen, waarop staat op welke elementen wel/niet gegokt mag worden. De neiging bestaat bij beleidsmakers om tot in detail in wetgeving vast te leggen op welke spelelementen al dan niet gegokt kan worden. Dat heeft als grote nadeel, dat ook wijzigingen in de toekomst via een wetswijziging moet worden geregeld. Dat kan onwenselijk lang duren. Die situatie kan zich wel al vrij snel voordoen, omdat matchfixers zich erg snel aanpassen aan bestaande regelgeving en andere sporten of evenementen opzoeken. Vaak juist daar waar de regelgeving nog ontbreekt. Het is dan juist wenselijk om snel te anticiperen. Dat kan door toezichthouders de ruimte te geven om in te spelen op ontwikkelingen.

Verder kunnen sportbonden sporters voorlichten over bijvoorbeeld de werkwijze van matchfixers.

7. Wat verwacht u in het kader van de aanpak van matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport van de minister van VWS tijdens het Europees Voorzitterschap in 2016?

Matchfixing is geen nationaal probleem, maar een internationaal probleem. Dat vergt ook een internationale aanpak. Er moet naar worden gestreefd om alle nationale Platforms Matchfixing zoveel als mogelijk te laten samenwerken.

Kansspelautoriteit

Datum

15 februari 2016

Position paper De Lotto/Toto t.b.v. Rondetafelgesprek "Matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport" op maandag 15 februari 2016

Rijswijk, De Lotto, 10 februari 2016

De Lotto. Voor sport en maatschappij.

De Lotto werd ruim 50 jaar geleden opgericht door sporters om middels het organiseren van kansspelen geld te genereren voor de Nederlandse sport. Na aftrek van prijzengeld en kosten draagt De Lotto 100% van haar resultaat af aan de Nederlandse samenleving, waarvan zo'n driekwart gaat naar sportkoepel NOC*NSF, die dit bedrag op haar beurt verdeelt onder de 76 aangesloten sportbonden. Sinds de oprichting heeft De Lotto ruim 1,5 miljard euro afgedragen aan NOC*NSF. Het overige deel wordt aan 18 goede doelen op het gebied van cultuur, gezondheid en welzijn, zoals het Prins Bernard Cultuurfonds, de Hartstichting en het Oranje Fonds afgedragen. Met de producten van De Lotto, Lotto, Krasloten, Eurojackpot, Lucky Day en Toto kunnen spelers winnen en wint de sport altijd. Toto bestaat sinds 1957.

De Lotto (Toto) en matchfixing, fraude en corruptie in de sport

Eén van de belangrijkste uitgangspunten van De Lotto bij het realiseren van haar doelstellingen is dat De Lotto er is voor de sport. Door de link naar NOC*NSF en haar 76 aangesloten Nederlandse sportbonden kan De Lotto oprecht zeggen 100% betrokken te zijn bij de sport. Sport is het doel van De Lotto en daarnaast ook een middel om geld voor de sport te genereren. In haar operaties wil De Lotto voortdurend omzetmaximalisatie realiseren tegen een achtergrond van een verantwoord spelaanbod.

Toto

Toto is onderdeel van De Lotto en in Nederland de enige partij met een vergunning van de overheid om sportweddenschappen aan te bieden. In Nederland is er nog geen wetgeving op het gebied van online gaming, waardoor online gaming in Nederland niet toegestaan is. De Lotto heeft in haar vergunning toestemming om haar kansspelen ook via e-commerce aan te bieden, wat betekent dat De Lotto internet mag gebruiken als aanvullend verkoopkanaal voor het aanbod in de winkel (Krasloten uitgesloten). Dat geldt ook voor Toto. Alle andere aanbieders van sportweddenschappen die zich (via internet) op de Nederlandse markt richten, doen dit zonder vergunning. Veelal gaat het om internationale ondernemingen die wel vergunningen hebben in andere landen. Deze ondernemingen opereren vanuit bijvoorbeeld Malta of Gibraltar. Dat betekent dat in dat geval veel geld wegvloeit uit Nederland. Daarnaast zijn er ronduit illegale partijen bij die sportweddenschappen gebruiken voor andere doelen dan het aanbieden van een spel. Toto voldoet aan de officiële Nederlandse regelgeving op het gebied van sportweddenschappen en heeft *responsible gaming* hoog in het vaandel staan. Toto biedt bijvoorbeeld geen "side-bets" aan als "aantal corners, aantal rode- en gele kaarten, minuut 1^e inworp etc. omdat deze vormen van sportsbetting, spot-fixing in de hand kunnen werken. Dit is een vorm waarbij een fixer een

regeling met een speler probeert te treffen op de uitkomst van specifiek actie in de wedstrijd. Ook kun je bij Toto niet wedden op wedstrijden met amateursporters of op voetbalwedstrijden uit de Nederlandse Topklasse.

Toto bepaalt op basis van een aantal argumenten om sporten wel of niet aan te bieden, afwegingen die gemaakt worden zijn:

- Is de sport commercieel aantrekkelijk en aantrekkelijk voor de speler om geld in te zetten op uitslagen?
- Is de sport financieel gezond en zitten sporters in een kwetsbare positie waardoor zij misbruikt kunnen worden voor matchfixing?
- Hebben wij de kennis en knowhow in huis om passende quoteringen te bepalen?
- Kunnen we beïnvloedbare wedopties uitsluiten?
- Heeft De Lotto belang of betrokkenheid bij een gesponsorde sportploegen (dus geen wielrennen vanwege Team LottoNL-Jumbo).

Voor De Lotto/Toto is een belangrijk uitgangspunt: het voorspellen van wedstrijduitslagen, het spelen van Toto, doe je voor je plezier.

Quoteringen, de procentuele winst- en uitkeringskansen van spelers bij bepaalde inzetten, zijn bij Toto de laatste jaren steeds scherper geworden. Daardoor kunnen spelers ook bij Toto forse prijzen winnen. Het bepalen van de quoteringen is complex. Inleggen van spelers worden 24/7 gemonitord. Indien we afwijkend spelgedrag waarnemen (hoge inleg op een bepaalde wedstrijd of afwijkende uitslag), kunnen wij besluiten de inleg (tijdelijk) stop/stil te zetten/leggen.

Om de integriteit van haar kansspelen te bewaken werkt De Lotto/Toto wereldwijd nauw samen met haar buitenlandse collega's in het Global Lotteries Monitoring System (GLMS). Dit systeem signaleert mogelijke onregelmatigheden in het gokgedrag op voetbalwedstrijden. Bij onregelmatigheden wordt dit gemeld bij de FIFA, UEFA (in het geval van voetbal), IOC of bij de nationale- sportbonden en kansspelautoriteiten. Toto levert geen bewijs voor onrechtmatige daden/criminele activiteiten, maar geeft wel signalen af op basis waarvan onderzoek hiernaar kan worden gestart.

Responsible gaming

Als vergunninghouder ziet De Lotto het als haar taak om de integriteit van haar kansspelen te bewaken en binnen de wettelijke kaders op een betrouwbare manier haar kansspelen; Lotto, Toto, Lucky Day, Eurojackpot en Krasloten aan te bieden. Voor alle producten van De Lotto geldt dat ze niet mogen worden verkocht aan spelers onder de 18 jaar. Om dit extra zichtbaar te maken voert De Lotto op haar consumentenuitingen een 18+ logo. Daarnaast worden retailers van materialen, tips en trics voorzien hoe zij op een verantwoorde manier hun producten kunnen verkopen

Matchfixing

Matchfixing is niet nieuw. Recentelijk zijn nieuwe gevallen in het nieuws gekomen, maar de eerste bekende gevallen en veroordelingen dateren al uit 1915 toen Manchester United tegen Liverpool speelde en spelers de uitslag manipuleerden en 1918 toen spelers van Chicago White Sox in opdracht van fixers een heel seizoen in baseball manipuleerden. De Lotto is verheugd dat de overheid de afgelopen jaren meer aandacht heeft voor matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport. En ook maatregelen heeft genomen om deze problemen aan te pakken. Tot de eerste hoorzitting van de Tweede Kamer vond De Lotto weinig gehoor bij Nederlandse instanties en autoriteiten over dit dossier. Matchfixing en fraude in welke vorm dan ook brengt de sport in diskrediet. Escalatie dient voorkomen te worden. Oplossingen en houdbare maatregelen zijn alleen succesvol wanneer (alle) betrokken partijen gezamenlijk en intensief met elkaar samenwerken. De aandacht die er nu voor is en het instellen van het Nationaal Platform Matchfixing (waar De Lotto zitting in heeft), maakt het mogelijk dat betrokken partijen nu gezamenlijk aan tafel zitten om het probleem te bespreken en maatregelen te treffen.

Integer aanbod

Bij de introductie door De Lotto van het zogenaamde fixed odds betting in 1992 (het product heette toen Toto-Select) werd al door buitenlandse partijen gewaarschuwd dat het spel gebruikt kan worden voor frauduleuze doeleinden. En dat dit met name in lagere divisies voorkwam. Hier werden spelers omgekocht om wedstrijden ten gunste van matchfixers te beïnvloeden.

- De Lotto heeft vervolgens afspraken gemaakt met KNVB (begin jaren negentig) om verdachte wedpatronen te melden. Andersom raadpleegde KNVB De Lotto in het geval er sprake was van verdachte omstandigheden op de voetbalvelden.
- De Lotto was, samen met het Deense Danske Spil, in 1999 initiatiefnemer van een internationaal monitoringsysteem voor verdachte wedpatronen.
- De Lotto stond ook aan de basis van professionalisering van een monitoringsysteem onder de vlag van European Lotteries, EL (De Overkoepelende Europese organisatie van nationale loterijen). Dit resulteerde in 2009 in de European Loteries Monitoring Systeem (ELMS), een monitoring systeem voor onregelmatige wedpatronen in de sport.
- Aangezien matchfixing een wereldwijd probleem is, en de oorzaak voor een groot deel in Azië ligt, is in 2015 ELMS samen met de World Lottery Association, WLA (Overkoepelende organisatie van nationale loterijen over de hele wereld) getransformeerd in the Global Lottery Monitoring System (GLMS). De Lotto staat hierbij aan de basis van de ontwikkeling van het operationele plan.
- De Lotto levert de voorzitter van de European Lotteries Sport Working Group, die
 - betrokken is geweest als waarnemer bij de totstandkoming van de EPAS conventie van de Raad van Europa,

- een gedragscode heeft geschreven voor loterijen die lid zijn van EL, waarin omschreven is wat geaccepteerd is in het aanbod en die gebaseerd is op bescherming van de consument, het tegen gaan van fraude en het beschermen van de integriteit,
 - internationale seminars organiseert waarin Integriteit/matchfixing één van de belangrijkste onderwerpen is,
- De Lotto is lid van het Nationaal Platform Matchfixing.
 - De Lotto werkt met verkooplimieten voor spelers en omzetlimieten voor winkeliers.
 - De Lotto is een gedragscode overeengekomen met haar winkeliers om onmatige deelname te bestrijden.
 - De Lotto monitort iedere euro die binnenkomt en neemt maatregelen als de inzet onmatig is of onregelmatig wordt ingezet.
 - De Lotto heeft afspraken gemaakt met diverse sportorganisaties om onregelmatigheden te melden of meldt deze op basis van eigen initiatief.
 - De Lotto draagt bij aan educatieve programma's of presentaties voor sporters, coaches en scheidsrechters om integriteit in de sport te bevorderen.

Welke aanvullende maatregelen stelt De Lotto nu voor?

Kansspelvergunninghouders kunnen als organisatie slechts signalen afgeven die kunnen leiden tot bewijs van gefixte wedstrijden. Zij zijn geen opsporingsinstanties en daarnaast gebonden aan wettelijke privacyregels. In de wetenschap dat er al diverse maatregelen worden genomen stelt De Lotto een aantal extra maatregelen voor om iedere vorm van matchfixing tegen te gaan:

- Het spelaanbod moet zo weinig mogelijk gelegenheid bieden tot het fixen van wedstrijden door:
 - Uitsluiting van mogelijkheden om sportweddenschappen aan te bieden op amateursport (denk aan Topklasse en lager voor voetbal);
 - Uitsluiting van mogelijkheden om sportweddenschappen benoemd als side-betting die kunnen leiden tot spotfixing (inwerpen, gele kaarten rode kaarten etc.) aan te bieden;
 - Uitsluiten bepaalde wedopties;
 - Definitie van sport afbakenen: sporten waarop toezicht is via bonden en NOC*NSF waarvoor reglementen gelden. En waar opnamen via televisiecamera's plaatsvindt.
 - Uitsluiting van aanbod op ploegen of sporters waarbij men door middel van sponsoring invloed heeft op de prestaties of de indruk kan ontstaan dat hierop invloed kan worden uitgeoefend (, sponsoring competitie, shirtreclame mag zolang de gesponsorde partij niet financieel afhankelijk is van deze sponsoring).
- Het invoeren van verplichte wettelijke speellimieten.
- De Kansspel Autoriteit (KSA) moet intensief toezicht houden op de regelgeving aangaande sportweddenschappen en zorg dragen voor handhaving en/of optreden bij overtredingen. Illegaal spelaanbod door organisaties opererend zonder vergunningen vergroten de risico's op matchfixing, corruptie en fraude. Dit betekent dat ingeval een aanbieder opereert zonder

vergunning er geen toezicht wordt gehouden en er derhalve geen bewijsmateriaal kan worden opgevraagd zoals bijvoorbeeld van onregelmatige wedpatronen.

- Matchfixing is een internationaal probleem en behoeft een integrale aanpak.
 - Samenwerking tussen lidstaten is noodzakelijk om informatie/data-uitwisseling die betrekking heeft op matchfixing te verbeteren. Dit kan door Bijvoorbeeld door het koppelen van nationale platforms waarin justitie en opsporingsorganisaties samenwerken.
 - Juridische, internationale barrières op dataprotectie wegnemen voor het uitwisselen van informatie.

Bijlagen:

- Sportsbetting Code of Conduct European Lotteries
- Gedragscode voor verkooppunten van kansspelen van De Lotto

THE
EUROPEAN
LOTTERIES

FOR THE BENEFIT OF SOCIETY

THE EUROPEAN LOTTERIES
**CODE OF CONDUCT
ON SPORTS BETTING**

LISBON, PORTUGAL
4 JUNE 2014

THE EUROPEAN LOTTERIES CODE OF CONDUCT ON SPORTS BETTING

- Considering that EL has adopted a Sport Charter (2012) and a Sports Integrity Action Plan, the 7-point programme (2013), which highlight the States' primary competence in the field of sports betting, for overriding reasons of protecting public order and consumers, and which call for concrete actions for the protection of society and the re-establishment and strengthening of the role and values of sport.
- Considering that the Council of Europe is in the process of developing an International Convention against the manipulation of sports competitions, which EL fully supports.
- Considering that EL Members were the first to develop cooperation to be able to detect irregular betting patterns, which started in 1999 and resulted in the creation of the European Lotteries Monitoring System (ELMS) in 2009.
- Considering that EL Members' sports betting operations are organised in such a way as to create attractive, low risk entertainment and to promote a more active involvement in sporting activities for reasonable consumers.
- Considering that EL, with the present Code of Conduct on Sports Betting, aims to enshrine the fundamental values and principles that EL and its Members have unanimously adopted and act on and that are also reflected in the Sport Charter and Sports Integrity Action Plan: subsidiarity, precaution, solidarity and integrity.

SUBSIDIARITY: Member States hold sole competence to organise and regulate gambling activities. They need to work together to guarantee law enforcement against illegal operators and to protect consumers. The European Lotteries are determined to continue fighting together with public authorities against illegal gambling.

PRECAUTION: Consumers need to be protected from harmful and unregulated gambling offerings through effective and efficient law enforcement. Given the high financial flows inherent in any gambling activity, gambling is an area with high vulnerability to fraud and money laundering, where not regulated appropriately or where existing regulation is not enforced.

SOLIDARITY: The revenue generated by Lotteries in Europe represents an important contribution to States' budgets and specific good causes (around 25 billion euros annually). The specific features of, and the sustainable contributions from, Lotteries to society need to be recognised and taken into account in any coordinated approach at EU level.

INTEGRITY: As the historic partners of sport, we defend the European sport model against threats from match-fixing and other criminal activities and call for further measures to protect sports integrity.

The present Code of Conduct is in line with the EL responsible gaming standards, the EL ambitious model for the best protection of consumers and the EL guidelines for responsible advertising and marketing.

The present Code of Conduct should be seen as complementary to the jurisdictional, legal and regulatory requirements within each national jurisdiction.

FOR THE PURPOSE OF THIS CODE OF CONDUCT
THE FOLLOWING TERMS SHALL HAVE THE MEANING
AS DEFINED HEREBY:

European Lotteries (EL): The European Lotteries is the umbrella organisation of national Lotteries operating games of chance for the public benefit. EL brings together state-owned and private operators, both profit and non-profit, who operate on behalf of the State.

Sports betting: any wagering of a stake in the expectation of a prize of monetary value, subject to a future and uncertain occurrence related to a sports competition.

Illegal sports betting: all sports betting activity, the type or operator of which is not allowed in accordance with the applicable law of the jurisdiction where the consumer is located.

Irregular sports betting: all sports betting activity inconsistent with usual or anticipated patterns of the specific market; or all sports betting activity on sports competition the course of which has unusual characteristics.

Suspicious sports betting: all sports betting activity which, according to reliable and consistent evidence, appears to be linked to manipulation of the sports competition on which it is offered.

Sports: all forms of physical/mental/motorised activity which, through an organised competition the outcome of which does not rely exclusively on chance, aims at expressing or improving physical fitness and mental well-being, forming social relationships or achieving results in competition at all levels.

Manipulation of sports competitions: an intentional arrangement, act or omission aimed at an improper alteration of the result or the course of a sports competition in order to remove all or part of the unpredictable nature of a sports competition and to obtain an undue advantage for oneself or for others.

EL sports betting Members: all Members of "European Lotteries" offering sports betting.

Competent public authority: local, regional or national authority giving explicit permission to operate and/or supervising and controlling one or various games in a specific territory or jurisdiction.

Fixed odds betting: a form of betting where the consumer knows how much he/she is able to win. If the predictions are correct, the odds are first multiplied by each other and then by the amount of the stake.

Pari-mutuel betting: a form of betting in which all bets of a particular type are placed together in a pool. The winnings are calculated by sharing the pool among all winning bets.

Betting exchange: a form of fixed odds betting, where consumers bet among themselves and the operator takes a commission on the money traded.

Spread Betting: A type of betting where, instead of betting on a definite outcome, the consumer bets on a spread of outcomes.

1. LEGALITY

1.1. Legal compliance (national laws, national regulations in specific territory)

Signatories only operate in countries where they are authorised. All games offered by Signatories to consumers are in compliance with the regulatory authorisation issued in the jurisdiction where the consumer is located.

1.2. Criminal Behaviour & Money Laundering

Signatories are committed to applying and enforcing strict security measures and gaming supervision to prevent fraudulent activity and any transactions suspected of being potentially connected to money laundering or other criminal activity.

2. CONSUMER PROTECTION

Signatories are committed to protecting consumers, taking into consideration specific local features – in particular, cultural, historical, social and religious – and the specifics of betting and the risks it may represent for public order (fraud, money laundering and associated criminal activities) and social order (protection of consumers, foremost against betting addiction risks and its dramatic social and financial consequences), while at the same time recognising that betting is an activity of a very special nature.

2.1. Identity Verification and Player Account

2.1.1 Player Account Characteristics

Signatories ensure that they have measures in place, according to the specific requirements defined by the State where the consumer is located, that guarantee an efficient and safe identification process before the activation of players' accounts for on-line betting.

2.1.2 Activity characteristics

With due respect to applicable privacy rules, Signatories control and safeguard the privacy of players. This must be done both from a technical perspective so that the player information database is securely stored, and so that all the laws in the jurisdiction are respected.

Signatories ensure prompt and accurate processing of payments, subject to appropriate and necessary checks and verification, in accordance with the regulatory requirements of the State where the consumer is located. The locking of customer accounts is conducted through a formal, written or digital process whereby each step is documented.

If a Signatory adopts a policy of deactivating and/or deleting inactive customer accounts, the customer should be informed beforehand. The Signatory's general terms and conditions should include the relevant information related to the closure/suspension/deactivation/reactivation of a player's account.

Signatories publicise their bet cancellation policies, which are defined in accordance with the regulations of the jurisdiction where the consumer is located.

2.2. Protection of minors

Under no circumstances is an underage person, as defined according to the legislation of the jurisdiction of the consumer, allowed to bet. Signatories take every measure required to prevent underage betting.

Signatories are committed to ensuring that appropriate warning messages and the steps required to verify the age of the player are clearly displayed within every retail/point of sale/outlet and displayed on every registration page for on-line betting.

All Signatories' relevant employees and/or delegates, and/or appointees in charge of sales, are responsible for requesting proof of age if they are uncertain whether a customer is underage. If appropriate verification cannot be performed, the customer is prevented from betting.

For on-line betting, Signatories always put in place age identification and verification procedures through reliable checking systems.

2.3. Education and awareness

Signatories are committed to ensuring that clear information is available for consumers at every retail/point of sale/outlet and on the on-line betting websites.

Signatories are committed to communicating to players the rules of the games in a clear and precise way. The rules should not be changed during the time period between the player placing a bet and the determination and payment of winnings for the bet.

Signatories are committed to providing players with detailed information on the list of sport competitions and the odds of winning for each game which allows them to assess the risks and benefits of playing. Signatories also ensure that assistance to off-line and on-line players is available.

To achieve the above objectives, Signatories are committed to ensuring that their relevant employees or contractors are provided with appropriate training. The education of employees involves awareness and understanding of problem gambling, detection of changes in player behaviour and appropriate interaction with players on the issue.

Signatories aim to have measures in place that guarantee sufficient awareness among the consumers about the risks associated with gambling.

Signatories shall put in place appropriate measures to ensure that players are able to submit complaints to them as well as to the relevant public authority.

2.4. Counselling

Signatories direct customers to sources of help where they can address concerns about their betting. Where problem gambling treatment services exist in a jurisdiction, Signatories provide relevant information to players and sales agents and co-operate with providers regarding services available for problem gamblers.

This information (contact details/helpline numbers) is available in printed format and is clearly visible in betting venues, as well as on Signatories' websites.

2.5. Protection of persons – responsible control measures

Signatories shall apply, when applicable, reality checks at regular intervals to avoid addiction.

Signatories make it possible for on-line players to place a limit on the amount that they can lose for a specified period. If the player would like to increase this limit, the operator has to be contacted. The player also has the option of setting a session duration limit.

Players should be able to exclude themselves from placing any stake or bet on a site. Additional tools such as offering cooling-off periods are considered as favourable by Signatories.

For on-line sports betting, an account balance should be continuously visible on the player's screen, and access to recent account activity should be available upon request.

For both on-line and off-line betting, a wager should not be accepted on credit.

2.6. Responsible advertising

Any advertising and promotion must comply with the laws, regulations, and any relevant codes of practice of the jurisdiction where the consumer is located.

Advertisements should be legal, honest, truthful and factually correct. Signatories should not direct advertisements at underage people through the selection of media, style of presentation, content or context in which they appear. Likewise, persons portrayed betting should not be, nor appear to be, underage.

Advertising should not exploit consumers' lack of experience or knowledge. Advertising should not imply that betting is a solution to unemployment or an alternative to employment.

When a third party is assigned with undertaking the marketing and advertising campaign of a Signatory, the Signatory shall make sure that all the aforementioned principles are fully respected.

3. INTEGRITY

Signatories offer their bets in a sustainable way, making sure that any significant risks of corruption are minimised.

3.1. Events

In order to protect the integrity of sport the Signatories are committed to prudently selecting the sport events offered for sports betting.

Signatories refrain from offering betting activities relating to tournaments/championships, sport events or meetings at risk of corruption or potentially vulnerable to influence in an obvious way or not presenting a substantial sports interest.

Signatories never offer bets on sports events involving only minors. "Friendly competitions" are only offered as long as they are authorised and strictly controlled.

3.2. Betting types

With the goal of safeguarding the integrity of sport, Signatories carefully select the types of bet offered, and under no circumstances do they offer types of bet not authorised by the competent public authority of the jurisdiction where the consumer is located.

Signatories understand that certain forms of betting, and particularly the ones offering high pay out rates (e.g. betting exchanges, spread betting and some forms of live betting), entail money-laundering risks which demand and justify strict controls and strict due diligence measures.

In addition, Signatories focus on bets based on final results and goal scoring. Bets on other match details not directly related to the outcome of the competition are offered only when they are authorised in the jurisdiction of the consumer and strictly controlled.

3.2.1. Fixed-odds betting

The process of odds compilation is properly logged and audited periodically. Odds offered reflect best knowledge for the probability of the outcome of each event, and are based on facts and not on opportunity or other subjective information.

The process of changing odds is formal and involves several levels of authority. Logs and other audit trails exist to prevent misuse of authority. Controls that prevent fraud are also in place.

3.2.2. Live betting

Signatories offer live betting only when authorised in the jurisdiction of the consumer and strictly controlled.

Types of bet offered for live betting are carefully selected to ensure that they are offered fairly, so that risks of fraud are minimised.

3.3. Conflict of Interests

The global development of sports betting is creating additional risks that must be taken into account. Financial interests involved in sports betting are often so significant that they sometimes overshadow the sporting issues. In these circumstances, rules must be put in place to prevent partners from deviating in this area:

For Signatories, this means:

- abstaining from acquiring a significant stake in a sports club or links with a sportsperson. Should this be the case, however, they must ensure that they never include this club (or sportsperson) in their sports betting offer;
- not being a significant partner of (i.e. such that they may be able to influence) a sports team (or a sportsperson) that might be involved in sports used for the purpose of organising betting. More particularly, this means that an official operator that is the principal sponsor of a professional football club or other sports club (or team) must never have any influence on the sports decisions taken by the club (or team). Should this, however, be the case, the Signatory must make sure that it never includes the club (or sportsperson) in its sports betting offer;
- not acquiring a sportsperson on behalf of a professional team, or hiring a sportsperson at its expense in a competition in which it organises wagers (for example, an athletics meeting or a professional tennis tournament). However, the Signatories are entitled to use advertising with athletes or sportspersons when there is no way to influence them in their sports activities;
- all official operators' sponsorship contracts must state that the official operator plays absolutely no role and has no direct influence on the sport-related decisions taken by the team or the event.

With regard to the employees of Signatories involved in events and odds selection, they are not allowed:

- to participate in any capacity, directly or indirectly, in events offered for betting. Direct participation includes players, managers, trainers, and any kind of support roles. Indirect participation includes any direct relationship with leagues, federations or other collective authorities;
- to act as referees or their assistants in events offered for betting;
- to bet on events offered for betting by the lottery organisation. Exceptions are possible under explicit authorisation for purposes related to management of risk, such as hedging;
- to place bets with any operator.

Employees with a relevant criminal record are never to be involved in event selection and compilation of odds.

Signatories support action from football organisers to prevent players and their agents, coaches or club managers from betting on their own teams (or any other team in the same tournament/championship), in line with the agreement signed (as an example) by the European Lotteries and Union des Associations Européennes de Football (UEFA).

Signatories are willing to help and advise sports organisations concerning issues related to betting – especially remote betting through internet and mobile phones – and possible scenarios that undermine the integrity of sports due to betting.

3.4. Monitoring betting irregularities and manipulation of sport events

In case of suspicious sports betting activity, Signatories immediately alert the public and sport authorities as well as police and/or law enforcement authorities in a transparent manner.

Signatories are strongly recommended to participate in the European Lotteries Monitoring System (ELMS) and its mission to effectively, and in real time, monitor ELMS Members sports betting data and odds changes on the international betting market, so as to generate alerts in case of irregular betting patterns.

Under these conditions, where the likelihood of corruption or abnormality is high, the Signatories undertake the following:

- for odd-set games, immediately stop the acceptance of bets placed on the match in question;
- for pool games, each official operator will take the necessary action according to its specific national gaming rules.

4. PRO-ACTIVITY & SPORT FUNDING

Signatories work with national stakeholders — including public authorities, non-governmental organisations, researchers, public health professionals, and the general public — to share information, develop research and promote responsible gaming as broadly as possible, and encourage a better understanding of the social impact of betting.

EL Members have been the prime partners of sport for decades, providing sustainable funding of more than two billion EUR to European sport each year. Beyond their legal obligations, Signatories use their best efforts to support sport through various mechanisms (company foundations, sponsorship, advertising etc.).

Lisbon, Portugal, 4 June 2014

ANNEX:

EL DECLARATION ON SPORTS BETTING & SPORTS INTEGRITY

Legality - Subsidiarity

All EL Members offering sports betting are without exception licensed in every single country where they operate, respecting regulations and consumer protection standards, and share common ethical principles, values and integrity.

EL considers a bet legal if the sports betting operator who offers it has an explicit authorisation in the jurisdiction of the consumer (e.g. licence, agreement or State monopoly).

EL encourages its Members to promote the inclusion in their national criminal law of a special betting fraud crime (fight against illegal betting through all possible technical and legal means) and, where there is such a law, to contribute to its implementation.

Consumer Protection

EL Members seek to profit citizens and society by channelling the desire for sports betting in a responsible manner. EL members guide their offer to the masses and not professional gamblers and their supply is regulated in quantity so as not to stimulate gaming, and in intensity so as not to provoke addictive gaming.

Integrity

Some betting formulas present more risks than others for sports integrity. EL and its Members recommend focusing on bets based on the final result and on goal scoring. Bets on other match details that have no relation to the final score might entail risks and should be offered only as long as they are authorised and strictly regulated.

EL Members offering sports betting also consider pool betting less risky in terms of the protection of both public and social order.

Based on their expertise of the sports betting market, several Members of EL are convinced that high pay-out rates may severely increase money laundering and addiction risks.

Monitoring

EL was the first association to develop an international cooperation to be able to detect irregular betting patterns. In 2005 EL began monitoring football matches in cooperation with UEFA in order to safeguard the integrity of football. Since 2005, the European Lotteries Monitoring System (ELMS) has been monitoring sports events for UEFA, FIFA and the IOC with the objective of helping safeguard the integrity of sports against the threat of manipulation of sports events and strengthening the relations between important sport federations and Lotteries.

EL encourages its Members to participate actively in the ELMS and proactively share any information related to a potential fraud or manipulation of sports events.

EL also supports the idea of an obligation to exercise increased vigilance with regard to irregular betting. It is therefore desirable that the competent public authorities oblige those having information on the sports betting market, starting with the operators themselves, to alert the public and sport authorities as well as the police authorities in a transparent manner in the case of suspicion of manipulation of a sports competition.

Pro-activity

EL Members, cooperating with reputable organisations that care about their civil and public obligations and role in society, are on top of information, intelligence and risk management, so that any risks related to their operations are minimised and dealt with in a proactive and effective way.

Sports Funding

Lotteries in Europe have demonstrated over time a strong commitment to sport. The Members of EL have been providing sustainable funding of more than two billion EUR to European sport each year. While the way in which lottery revenue is allocated to specific public interest causes varies from Member State to Member State, the characteristic of redistribution of lottery revenue for sport is common to almost all EU countries.

THE
EUROPEAN
LOTTERIES

FOR THE BENEFIT OF SOCIETY

53 MEMBERS
IN THE EUROPEAN UNION

IN 28 EU
MEMBER STATES

80 MEMBERS

IN 46 COUNTRIES

53

28

80

46

CONTACTS

General Secretariat

The General Secretariat oversees the management of the organisation and all our events and seminars.

Secretary General **Bernadette Lobjois**
European State Lotteries and Toto Association

General Secretariat
Avenue de Béthusy 36
1005 Lausanne, Switzerland
Tel + 41 21 311 30 25
Fax + 41 21 312 30 11
info@european-lotteries.org

EU Representation

Our EU Representation represents our interests in Brussels and is the first point of contact for policy makers, stakeholders and the media.

General Delegate **Jutta Buyse**
European State Lotteries and Toto Association

EU Representation
Wetstraat/Rue de la Loi 67
1040 Brussels, Belgium
Tel +32 2 234 38 20
Fax +32 2 234 38 29
eu.representation@european-lotteries.eu

WWW.EUROPEAN-LOTTERIES.ORG

De Lotto
Laan van Hoornwiick 55
Postbus 3074
2280 GB Rijswijk
070 321 66 21
www.delotto.nl
KVK 41151075

GEDRAGSCODE VERKOOPPUNTEN VAN KANSSPELEN VAN DE LOTTO

Om te zorgen voor een veilig en verantwoord spelaanbod in het winkelkanaal heeft de Lotto de 'Gedragscode verkooppunten van kansspelen van De Lotto' opgesteld. Deze code beoogt met 10 uitgangspunten vast te leggen op welke wijze de verantwoorde verkoop van kansspelen van De Lotto dient plaats te vinden, welk verkoop- en speelgedrag als onwenselijk wordt gezien en hoe de samenwerking tussen verkooppunten en De Lotto wordt bevorderd.

Deze gedragscode dient niet alleen naar de letter te worden nageleefd maar ook naar de geest. Dit betekent dat het niet alleen gaat om de door De Lotto gestelde kwantitatieve beperkingen of exact omschreven voorbeelden maar ook om de gedachte die achter de bepalingen schuilt. Daarom wordt bij iedere bepaling deze gedachte nader uitgewerkt.

1. Door de verkoop van kansspelen en verantwoorde deelname steunen wij financieel de sport en goede doelen in Nederland

De Lotto is opgericht door en voor goede doelen. De Lotto heeft de opdracht vanuit de overheid om kansspelen te organiseren op een verantwoorde manier, dat wil zeggen dat gokverslaving, fraude en criminaliteit worden voorkomen en dat consumenten worden beschermd. Het rendement dat met deze activiteiten wordt behaald wordt afgedragen aan goede doelen. Winnaars blijven bij De Lotto anoniem. Dit zijn leidende doelstellingen bij de verkoop van de kansspelen van De Lotto die worden onderschreven en nageleefd door De Lotto en haar verkooppunten.

2. Het spel moet een spel blijven

De kansspelen van De Lotto karakteriseren zich door hun lage inleg: voor een klein bedrag kan al kans worden gemaakt op een prijs. Het (structureel) inzetten van duizenden euro's bijvoorbeeld bij Toto is dus geen regulier speelgedrag. Bij dit soort hoge inzetten verliezen de kansspelen van De Lotto hun spelelement. Ga niet in zee met spelers die hoge inzetten willen doen. Hier kunnen zich namelijk risico's voordoen van kansspelverslaving of, indien met contant geld wordt gespeeld, van geld afkomstig van criminele activiteiten (het zogenaamde witwassen van geld). De Lotto kan bij constatering hiervan een melding doen bij bevoegde instanties.

- De Lotto hanteert voor Toto in ieder geval een maximum bedrag van 2000 euro per weddenschap waarbij kort op elkaar volgende gelijke weddenschappen als één weddenschap worden beschouwd. De Lotto zal de in de toelichting omschreven sancties toepassen waaruit volgt dat er door De Lotto strenger zal worden opgetreden dan in het eerder vastgelegde beleid onmatige deelname. Ook inzetten boven de 2000 euro die gevolgd worden door annuleringen om het bedrag van 2000 euro niet te overschrijden zullen worden gezien als onmatig. Het annuleren van deelnames is immers met name bedoeld voor de klant om fouten op het deelnamebewijs te corrigeren, niet voor de winkelier om het beleid onmatige deelname te volgen. Het is ook niet toegestaan de regels

omtrent onmatige deelname te omzeilen door inleg over de dag te spreiden of anderszins te splitsen of door samen te werken met andere winkeliers om toch hoge inleggen te kunnen doen.

- Daarnaast zal De Lotto voor Toto een totale bruto omzetlimiet per winkel gaan hanteren van 30.000 euro per week. De Lotto kan dit bedrag herzien en zal verkooppunten over een wijziging vooraf op de hoogte stellen.

3. De verkooppunten en De Lotto zijn partners

De verkooppunten en De Lotto zijn samenwerkingspartners. Daarbij geldt dat zowel het verkooppunt als De Lotto voordeel moeten behalen uit de samenwerking. Dit betekent o.a. dat:

- het niet de bedoeling is dat een verkooppunt over langere periode geen netto rendement ten behoeve van de goede doelen van De Lotto behaalt door herhaaldelijk hoge prijsuitkeringen in combinatie met het misbruik maken van het provisiesysteem;
- (medewerkers van) het verkooppunt geen misbruik maakt (maken) van de relatie met De Lotto, door oneigenlijke of excessieve deelname aan promotionele acties die voor klanten worden georganiseerd;
- verkooppunten De Lotto wijzen op een door De Lotto gemaakte fout en hiervan geen misbruik maken en ook zijn klanten hier geen misbruik van laat maken;
- verkooppunten ook geen misbruik maken van de provisie regeling door bij voorbeeld deelnames dusdanig te splitsen zodat in geval deze deelnames prijswinnend zijn het verkooppunt meerdere keren het hoogste provisiepercentage voor prijsuitkering ontvangt;
- verkooppunten niet 'rondspelen' (spelen op alle uitslagen van een wedstrijd) al dan niet in samenwerking met spelers waarbij door ontvangst van provisie er altijd winst of een minimaal verliesrisico is;
- er geen oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van de door De Lotto voor verkoop aangeboden cadeaukaarten door deze met tegoed op te waarderen en te gebruiken om (hoge) prijsbedragen uit te keren, zodat er geen contant prijzengeld hoeft te worden uitbetaald;
- buiten de normale openingstijden van het verkooppunt er geen kansspelen van De Lotto worden verkocht.

4. Voorkom financiële, psychische of andere problemen bij spelers

Kansspelen kunnen leiden tot persoonlijke problemen zoals risicovol speelgedrag of zelfs gokverslaving waardoor mensen in de financiële problemen kunnen komen of problemen kunnen krijgen in hun persoonlijk leven met gezin en werk. De Lotto heeft samen met zijn verkooppunten de opdracht waar mogelijk dit te voorkomen. Verkooppunten hebben van De Lotto informatie ontvangen hoe dit gedrag kan worden herkend en wat in dat geval gedaan kan worden. De Lotto verwacht van haar verkooppunten dat zij zich niet bevoordelen ten koste van deze spelers. In dit kader heeft De Lotto een aantal inleglimieten vastgesteld:

- Krasloten: maximaal 50 euro per transactie
- Toto: beleid onmatige deelname: maximaal 2000 euro per weddenschap. Onder een weddenschap wordt ook verstaan binnen korte tijd na elkaar gespeelde formulieren voor dezelfde weddenschap.

5. Geen verkoop aan minderjarigen (onder 18 jaar)

In de wet- en regelgeving is bepaald dat minderjarigen niet mogen deelnemen aan kansspelen. Dit betekent dat zij ook geen prijzen mogen innen. De deelname, gespeeld door minderjarigen is ongeldig. Eventueel betaalde inleg moet daarom worden terugbetaald en wordt ook bij het verkooppunt teruggevorderd. Hetzelfde geldt voor uitgekeerde provisie over dit prijzengeld. Ook indien het duidelijk is dat een volwassene deelneemt in opdracht van een minderjarige dient deze deelname te worden geweigerd. Bij twijfel over de leeftijd dient een legitimatiebewijs te worden gevraagd. Gaat de minderjarige naar het verkooppunt aan de overkant nadat u hem geweigerd heeft om deel te nemen: meld het dan bij De Lotto.

6. Verbod op spelen op krediet

De inleg die betaald moet worden voor één van de kansspelen van De Lotto moet direct worden voldaan in het verkooppunt nadat het deelnamebewijs uit de terminal is gedraaid en ook voordat het deelnamebewijs wordt verschaft aan de deelnemer. Daarbij is het moment van betaling (direct) en de plaats van betaling (in het verkooppunt) relevant en is het volgende niet toegestaan:

- het op een later moment betalen van de inleg, waaronder ook valt het verrekenen van de inleg met later gewonnen prijzengeld op dezelfde deelname;
- het betalen door middel van het vooraf storten van inleggeden op de bankrekening van het verkooppunt;
- het aannemen van telefonische weddenschappen of deelnames;

7. Op prijzen boven 449 euro moet kansspelbelasting worden ingehouden

De Lotto en het verkooppunt houden zich aan de wet en dus ook aan de Wet op de Kansspelbelasting. Dit betekent dat op prijzen boven de 449 euro kansspelbelasting moet worden ingehouden ook indien de weddenschap over meerdere formulieren wordt gespreid. Hieronder valt ook het plaatsen van dezelfde Toto weddenschap op meerdere formulieren. Indien een speler met meer formulieren met dezelfde weddenschap zich meldt bij het verkooppunt voor uitkering van een prijs en het totaalbedrag aan prijzen is meer dan 449 euro dan dient kansspelbelasting te worden ingehouden. Dit heet het cumulatiebeginsel. Dit geldt ook als de prijsbedragen van de individuele formulieren onder de 449 euro blijven. Het verkooppunt dient deze klant te verwijzen naar De Lotto voor uitbetaling van zijn prijs. Het is niet de bedoeling dat meerdere formulieren met dezelfde weddenschap bij De Lotto voor uitbetaling worden ingeleverd door de winkelier met daarbij een stapel kopieën van identiteitsbewijzen

van familie of vrienden om aan de betaling van kansspelbelasting te ontkomen. Indien de formulieren in 1 klantsessie zijn gespeeld worden deze als gespeeld door 1 klant gezien.

8. Voorkom fraude

Het verkooppunt dient fraude te voorkomen. De eigenaar of manager van een verkooppunt is zelf verantwoordelijk voor alles wat op de winkelvloer gebeurt en voor hetgeen de medewerkers doen. In geval van misbruik door medewerkers of fouten van medewerkers zijn de gevolgen hiervan voor het verkooppunt. Dit betekent o.a.:

- zet de terminal en printer op een plaats die niet toegankelijk is voor klanten;
- meld de terminal altijd af na gebruik;
- vergelijk uw kassa dagelijks op tekorten ten opzichte van de gespeelde bedragen op de terminal van dezelfde dag;
- overhandig een deelnamebewijs pas nadat voor de deelname betaald is en leg het niet op de toonbank zodat het vóór betaling kan worden weggenomen. Een niet betaalde deelname geeft geen recht op terugbetaling van de inleg door De Lotto;
- instrueer uw medewerkers duidelijk over de werking van de terminal en de regels van verkoop om fouten te voorkomen. Stel de medewerkers ook op de hoogte van deze gedragscode.

9. Beperk het zelf spelen

Het is de eigenaar, manager of medewerker van een verkooppunt toegestaan om op recreatieve wijze zelf aan de kansspelen van De Lotto mee te doen. Echter, het inleggen van hoge bedragen door de winkelier of zijn personeel zelf is niet wenselijk. Ook het overnemen van winnende deelnamebewijzen van klanten en deze zelf indienen bij De Lotto voor prijsincassering is niet toegestaan.

Onder zelf spelen valt ook de deelname aan promotionele acties: winkeliers dienen hieraan alleen in beperkte mate deel te nemen. Deze acties zijn immers bedoeld voor klanten om de verkoop in de winkel te stimuleren.

10. Verbod op verkoop van illegale kansspelen

De Lotto heeft van de overheid een vergunning ontvangen voor het organiseren van kansspelen. Dit is bedoeld om te voorkomen dat consumenten aan illegale kansspelen deelnemen. Organisatoren van illegale kansspelen hebben geen vergunning van de Nederlandse overheid zodat er geen toezicht is of het kansspel eerlijk en verantwoord wordt georganiseerd. Daarom is het de verkooppunten niet toegestaan kansspelen te verkopen als de organisator geen vergunning van de Nederlandse overheid heeft hiervoor. Ook het in de voorraad hebben van loten, briefjes of apparaten voor het verkopen van illegale kansspelen is verboden.

Toelichting bij de Gedragscode Verkooppunten van Kansspelen van De Lotto

Om te zorgen voor een veilig en verantwoord spelaanbod in het winkelkanaal heeft de Lotto de 'Gedragscode Verkooppunten van Kansspelen van De Lotto' opgesteld. Deze code beoogt met 10 uitgangspunten vast te leggen op welke wijze de verkoop van kansspelen van De Lotto dient plaats te vinden en welk verkoop- en speelgedrag als onwenselijk wordt gezien. Ieder punt is voorzien van een uitleg met praktische voorbeelden. De gedragscode zal onderdeel uitmaken van de overeenkomst met de verkooppunten. Bij het overtreden van de regels van de gedragscode zullen er sancties worden toegepast:

1. Bij de eerste overtreding volgt een telefonische en schriftelijke waarschuwing.
2. Bij de tweede overtreding volgt een tweede waarschuwing.
3. Bij een derde overtreding volgt een schriftelijk bericht en wordt de terminal voor ten minste 1 week afgesloten voor verkoop.
4. Bij een vierde overtreding wordt de overeenkomst met het verkooppunt per direct beëindigd.

De tweede overtreding dient binnen een periode van 1 jaar na de eerste overtreding te zijn begaan om te leiden tot de hierboven genoemde sanctie. Hetzelfde geldt voor de derde en vierde overtreding: deze dienen binnen een periode van 1 jaar na de vorige overtreding te zijn begaan. Bovendien zullen in de gevallen onder 3 en 4 – indien van toepassing - deelnames worden geblokkeerd voor uitbetaling. De deelnemer of deelnemers zullen de prijsuitbetaling bij De Lotto moeten innen en provisie over deze uitbetalingen wordt niet aan het verkooppunt uitgekeerd.

De Lotto kan ten alle tijden besluiten de terminal per direct tijdelijk dicht te zetten voor verkoop indien er sprake is van een dusdanig ernstige overtreding van de gedragscode dat van De Lotto niet geëist kan worden de terminal open te laten voor verkoop.

Daarnaast kan De Lotto een verkooppunt om opheldering vragen over speelgedrag, omzetten en andere gebeurtenissen in de winkel. Het verkooppunt dient De Lotto hieromtrent correct te informeren.

Bij vragen over de toepassing van de gedragscode kunt u contact opnemen met De Lotto Retail Services: 0800-1818 optie 3 of Info@delottoretail.nl.

Justizministerium Nordrhein-Westfalen, 40190 Düsseldorf

Seite 1 von 2

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Herrn Ton Teunissen
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

10.02.2016

Aktenzeichen
9361 - III 5
bei Antwort bitte angeben

Bearbeiter: Herr Stein-
Visarius
Telefon: 0211 8792-517

Rundtischgespräch zum Thema Matchfixing Ihr E-Mail-Schreiben vom 1. Februar 2016

Sehr geehrte Damen und Herren,

ich beehre mich, auf Ihr vorbezeichnetes Schreiben zurückzukommen und Ihnen folgende Stellungnahme zu übermitteln:

„Die Staatsanwaltschaft Bochum hat seit dem Frühjahr 2009 ein Umfangsverfahren gegen nahezu 600 Straftäter aus dem bundesdeutschen und europäischen sowie asiatischen Raum wegen des Vorwurfes des Betruges zum Nachteil von international tätigen Buchmachern in mehr als 700 Fällen geführt. Nach den Strafgesetzen der Bundesrepublik Deutschland ist nicht die Absprache, ein bestimmtes Sportergebnis herbei zu führen (sogenanntes „match-fixing“) strafbar. Erst das nachfolgende Platzieren von Wetten nach vorhergehender entsprechender Manipulationsabrede auf ein bestimmtes Sportereignis wird als Betrug gewertet. Die Staatsanwaltschaft Bochum hat bis zum heutigen Tag 18 Anklagen gegen mehr als 25 Personen wegen dieses Vorwurfes zum Landgericht Bochum erhoben, wobei insgesamt mehr als 50 Jahre Freiheitsstrafe ausgeurteilt worden sind. Betroffene Sportart war in nahezu allen Fällen der Fußballsport.

Von hier aus kann nicht beantwortet werden, welche Signale von der Kriminalitätsform des Matchfixing innerhalb des Sports ausgehen und wie groß der Einfluss dieser strafbaren Handlungen auf den Sport ins-

Dienstgebäude und
Lieferanschrift:
Martin-Luther-Platz 40
40212 Düsseldorf
Telefon: 0211 8792-0
Telefax: 0211 8792-456
poststelle@jm.nrw.de
www.justiz.nrw.de

Öffentliche Verkehrsmittel:
ab Hbf mit Linien U 76, U 78
oder U 79 bis Haltestelle
Steinstraße / Königsallee

gesamt ist, da hierzu empirische Erhebungen nicht vorliegen und die Staatsanwaltschaft nur mit jeweils konkreten Fallkonstellationen befasst ist.

Gleichermaßen kann zu der Frage der nationalen Gesetzgebung und der Bekämpfung des Phänomens der Manipulation von Sportereignissen in den Niederlanden keine Stellung genommen werden."

Ich hoffe, dass Ihre Fragen damit hinreichend beantwortet sind. Für weitergehende Fragen stehe ich Ihnen gerne zur Verfügung.

Mit vorzüglicher Hochachtung
Im Auftrag

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Stein-Visarius', written in a cursive style.

Stein-Visarius

Van: Iris.Rosen@jm.nrw.de [mailto:Iris.Rosen@jm.nrw.de]

Verzonden: woensdag 10 februari 2016 10:15

Aan: Commissie VWS

Onderwerp: Rondtischgespräch zum Thema Matchfixing

Urgentie: Hoog

- Eilt ! -

Mit freundlichen Grüßen

Im Auftrag

Iris Rosen

- Regierungsbeschäftigte -

Justizministerium des Landes Nordrhein-Westfalen

- Abteilung III (Strafrechtspflege) -

Martin-Luther-Platz 40, 40212 Düsseldorf

Tel.: 0211 8792-292, Fax: 0211 8792-420

E-Mail: iris.rosen@jm.nrw.de, Internet: www.justiz.nrw.de

De : Commissie VWS [<mailto:cie.vws@tweedekamer.nl>]

Envoyé : mercredi 10 février 2016 16:45

À : Etienne Marique

Objet : Reminder bijdrage t.b.v. Rondetafelgesprek Matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport d.d. 15 februari 2016

Importance : Haute

Den Haag, 10 februari 2016

Geachte heer Marique,

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport van de Tweede Kamer der Staten-Generaal organiseert op maandag 15 februari een rondetafelgesprek over matchfixing, fraude en corruptie in de sport.

Voor dit rondetafelgesprek worden vertegenwoordigers van nationale sportbonden, experts, onderzoeksjournalisten, bestrijdende instanties en betrokkenen bij het WK-bid Nederland-België 2018/2022 uitgenodigd. De genodigden wordt verzocht in te gaan op onderstaande kernvragen en vooraf een position paper aan te leveren.

Bovendien zou de commissie dezelfde vragen aan u als vertegenwoordiger van een buitenlandse 'bestrijdende' instantie willen voorleggen. De commissie zou het derhalve zeer op prijs stellen als u onderstaande vragen zou willen beantwoorden:

1. Welke signalen van matchfixing, fraude en corruptie zijn er binnen uw sport/werkgebied bekend? De in België vergunde operatoren (online weddenschappen (vergunninghouders F1- organisatoren van weddenschappen) melden verdachte wedpatronen aan de KSC. Ook vergunninghouders F2 (aannemen van weddenschappen) werken terzake mede. Als (aanstaand) nationaal platform voor match-fixing in België, is de KSC de meest aangewezen instantie om in overleg en samenwerking met diverse actoren in de sector terzake het probleem van match-fixing te analyseren, behandelen en te bestrijden. Er zijn ernstige aanwijzingen dat, sedert begin 2014, zowel de landbased als de online weddenschapsystemen worden gebruikt om gelden van criminele oorsprong wit te wassen en deze door middel van match en/of spot fixing aanzienlijk te vermeningvuldigen. Dit gebeurt in een internationale context: de spot en/of match fixing/corruptie vindt plaats in het buitenland, doch de weddenschappen op deze gefixte wedstrijden worden o.a. aangenomen en geplaatst in België.
2. Op welke spelelementen hebben deze signalen (voornamelijk) betrekking? Omkoping scheidsrechters en spelers door criminele organisatie. Er wordt bv aan een speler gevraagd om een bepaalde game in een bepaalde set te verliezen,..
3. Hoe groot schat u de invloed van matchfixing, fraude en corruptie binnen uw sport/werkgebied? Voorlopig nog een dark number, maar ligt waarschijnlijk veel hoger dan algemeen mag worden aangenomen. In de lagere klassen ligt dit qua aantal waarschijnlijk veel hoger dan in de hoogste klassen van een sporttak waar de (omkoop)bedragen dan ook veel hoger zullen liggen. Ook de aard van de sport kan gevoeliger zijn voor corruptie/spot – match fixing,...
4. In hoeverre kan volgens u matchfixing, fraude en corruptie op de Nederlandse velden binnen uw sport/werkgebied bestreden worden? Vlottere (internationale) samenwerking en informatie-uitwisseling met gemengde onderzoeksteams.

5. Wat vindt u van het huidige (nationale) beleid om matchfixing, fraude en corruptie in uw sport te bestrijden? Gebrek aan (efficiënte) coördinatie.
6. Wat moet er volgens u (nationaal gezien) nog meer gebeuren om matchfixing, fraude en corruptie in de sport uit te bannen? Kordate aanpak van de problematiek door oprichting nationaal platform die terzake met de nodige kennis en daadkracht kan optreden.
7. Wat verwacht u in het kader van de aanpak van matchfixing, fraude en corruptie binnen de sport van de minister van VWS tijdens het Europees Voorzitterschap in 2016? Ondersteuning van de uitbouw van nationale platformen.

U kunt uw antwoorden per email sturen naar cie.vws@tweedekamer.nl, bij voorkeur vóór 10 februari.

Ik dank u bij voorbaat voor uw medewerking en zie uw bijdrage met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Ton Teunissen,

griffier van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport